

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ  
ІХ СКЛИКАННЯ  
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

# БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина шістнадцята

Стенограма пленарного засідання  
26 березня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ  
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина шістнадцята

*Стенограма пленарного засідання  
26 березня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення  
Апарату Верховної Ради України

## ЗМІСТ

Засідання перше  
(Середа, 26 березня 2025 року)

### Частина шістнадцята

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ...6  |
| Заява депутатської фракції політичної партії «Європейська солідарність»                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ...17 |
| Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного                                                                                                                                                                                                                                                                            | ...18 |
| Голосування пропозиції про запрошення на пленарне засідання Верховної Ради України Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лубінця Д.В.                                                                                                                                                                                                                         | ...18 |
| Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо удосконалення розгляду справ незначної складності про пенсійні та інші соціальні виплати, а також типових адміністративних справ» | ...19 |
| Прийняття рішення про направлення суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання проекту Закону України «Про стимулювання економічного розвитку галузі рибного господарства»                                                                                                                                                                                       | ...25 |
| Прийняття в першому читанні за основу проектів законів України:<br>«Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу»                                                                                                                                  | ...31 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| «Про внесення змін до деяких законів України<br>щодо гармонізації сфери акредитації органів з оцінки<br>відповідності та системи технічного регулювання<br>з вимогами Європейського Союзу»                                                                                                                                                                                                          | ...36 |
| Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням<br>положень відповідно до частини першої статті 116<br>Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України<br>«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні<br>правопорушення та Кримінального кодексу України у зв'язку<br>з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення,<br>пов'язані з культурними цінностями» | ...42 |
| Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України<br>«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні<br>правопорушення, Кримінального та Кримінального<br>процесуального кодексів України щодо забезпечення<br>дотримання гарантій адвокатської діяльності»                                                                                                                    | ...47 |
| Голосування пропозиції про зняття з порядку денного<br>пленарного засідання Верховної Ради України розгляду<br>проекту Постанови «Про здійснення начальником<br>Гостомельської селищної військової адміністрації<br>Бучанського району Київської області повноважень,<br>передбачених частиною другою статті 10 Закону України<br>«Про правовий режим воєнного стану»                               | ...52 |
| Голосування пропозиції про включення до порядку денного сесії<br>проекту Постанови Верховної Ради України<br>«Про здійснення начальником Гостомельської селищної<br>військової адміністрації Бучанського району Київської області<br>повноважень, передбачених частиною другою статті 10<br>Закону України «Про правовий режим воєнного стану»                                                      | ...53 |
| Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких<br>законів України щодо удосконалення функціонування<br>публічних електронних реєстрів у сфері організації<br>та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері»                                                                                                                                                                     | ...53 |

Внесення змін до:

Закону України «Про основи національного спротиву»  
щодо залучення ветеранів війни до організації та здійснення  
підготовки громадян України до національного спротиву ...59

Закону України «Про соціальні послуги»  
щодо удосконалення порядку надання соціальних послуг ...62

Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням  
положень відповідно до частини першої статті 116  
Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України  
«Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні  
положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів»  
щодо загального строку відрядження судді» ...63

Прийняття рішення про направлення на повторне перше читання  
проекту Закону України «Про внесення змін до деяких  
законів України щодо пенсійного забезпечення  
працівників прокуратури» ...68

Прийняття в першому читанні за основу із продовженням  
наполовину строків підготовки до другого читання  
Закону України «Про внесення змін до статті 11  
Закону України «Про організацію трудових відносин  
в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих  
положень колективного договору» ...72

Розгляд проекту Закону України «Про внесення змін до деяких  
законів України щодо захисту інформації та кіберзахисту  
державних інформаційних ресурсів, об'єктів критичної  
інформаційної інфраструктури» ...79

[Результати поіменного голосування](#)

## **ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ**

*Зал засідань Верховної Ради України  
26 березня 2025 року, 10 година 8 хвилин  
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України  
**СТЕФАНЧУК Р.О.**

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви в пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, сьогодні ми відзначаємо День Національної гвардії України. Від імені Верховної Ради України щиро вітаємо військовослужбовців та ветеранів з цим важливим днем. Національна гвардія – це мужність, честь і незламна воля. З 2014 року, від початку російської агресії, Національна гвардія України демонструє незламну волю і героїзм, захищаючи нашу Вітчизну. Дякуємо за вашу службу, вірність присязі та українському народові. Бажаємо здоров'я, сили духу та Божої опіки. Слава Національній гвардії України! Слава Україні! *(Оплески)*.

Шановні колеги, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

*(Лунає Державний Гімн України).*

**ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ.** Слава Україні!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Героям слава!

Шановні колеги, триває 1127-й день широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Учора російські війська здійснили масовану

атаку дронами, зокрема на Кривий Ріг, унаслідок чого в місті пролунало щонайменше 15 вибухів. На щастя, ніхто не постраждав.

Долаючи всі випробування, український народ продовжує героїчну боротьбу за свою свободу та суверенне майбутнє. Вшануймо хвилиною мовчання пам'ять полеглих захисників і захисниць, які віддали своє життя за Україну, та всіх, хто загинув внаслідок російської агресії. Вічна пам'ять.

*(Хвилина мовчання).*

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України та рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи.

Народний депутат Пушкаренко Арсеній Михайлович. Будь ласка.

**ПУШКАРЕНКО А.М.,** заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Дорогі українці! На фоні складної геополітичної реальності, коли наш Президент, увесь дипломатичний корпус і ми з вами через міжпарламентську дипломатію відстоюємо здобутки і не маємо права знехтувати зусиллями і жертвами наших Збройних Сил, українського народу, нам необхідно не забувати і про відновлення України. Адже якщо ми, дійсно, хочемо бути успішною державою, членом Європейського Союзу, повернути наших українців з-за кордону додому, кожному нашому внутрішньо переміщеному громадянину надати роботу і житло, повинні мати стратегію, партнерів, з якими будемо відновлювати нашу державу.

Хочу на прикладі Житомирської області й зусиль Естонської Республіки показати реальну підтримку і відновлення, як це відбувається і як повинно бути, які в нас є домовленості до відновлення України в широкому сенсі цього слова. Замало відбудувати дитячий садок чи відновити міст, варто працювати в комплексі. Адже, як показує досвід Боснії і Герцеговини, Хорватії, якщо просто відновити інфраструктуру, люди не повернуться. Важливо створити робочі місця, і навколо цього вже відбудовуватиметься інфраструктура.

Наразі, відновлюючи Житомирщину, Естонська Республіка має ряд реалізованих об'єктів. Це дитячий садок в Овручі. Це зруйнований росією і вже відновлений міст у Малині. Це дитячі будинки сімейного типу за програмою першої леді для прийомних родин, які втратили житло в східних областях. Це Малинська музична школа, де понад 400 діток вивчають музику, яка теж була пошкоджена російським авіаударом. Це житло для переселенців в Овручі, Брусилові. Це лікарня в Бердичеві. Власне, це ті проекти, за якими Естонська Республіка відновлює і демонструє, як потрібно діяти, не чекаючи завершення

війни, адже життя продовжується, швидкі їздять, діти ходять у садочки, завозиться хліб, і це важливо.

Важливо й те, що завдяки експертизі і вже реалізованим проектам Естонія залучає треті країни і міжнародні фінансові організації до відновлення регіону. Зокрема, уряд Ірландії погодився фінансувати одне з відділень лікарні в місті Бердичеві – відділення інтенсивної терапії. Це вже кооперація кількох держав у відновленні конкретних об'єктів, які потрібні Україні, нашим людям.

Тому я закликаю інші держави-партнери, наших союзників не чекати завершення війни і вже сьогодні відновлювати наші громади, наші регіони та інвестувати в Україну.

Слава Україні!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Героям слава!

Слово надається народному депутату України Мазурашу Георгію Георгійовичу. Будь ласка.

**МАЗУРАШУ Г.Г.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу», виборчий округ № 203, Чернівецька область. Я вже традиційно передаю вітання від помічників, родичів, друзів, знайомих з передової і прошу почути їхнє одне невелике прохання. Хлопці з передової просять нарешті розглянути і прийняти позитивне рішення щодо нульового розмитнення авто для учасників бойових дій.

Звертаюся до Данила Олександровича як голови профільного комітету. Даниле Олександровичу, як ваш виборець, виборець «Слуги народу» прошу невідкладно розглянути законопроект учасника бойових дій Сергія Рудика, який, поки ми в залі в безпеці приймаємо рішення, на передовій. Хоча зараз він у госпіталі. Інші учасники бойових дій підтримали підписами ту законодавчу ініціативу. Це не так багато, але було б справедливо стосовно хлопців, які не змогли скористатися можливістю завезти авто з нульовим розмитненням, бо в цей час боронили державу на передовій, а деякі громадяни України змогли це зробити. Це перше.

Друге. Я хотів би передати вітання народним депутатам з фракції «Слуга народу» від їх виборців і сказати, що ми разом з іншими виборцями дуже не задоволені деякими рішеннями, які приймаються у Верховній Раді за участю монобільшості. Наприклад, я вже встиг отримати купу негативних сигналів про прийняття рішення щодо підвищення зарплати в державних органах, центральних органах виконавчої влади. Це, вибачте, не те, що треба робити у країні, яка воює. Це просто аморально приймати рішення про підвищення зарплат чиновникам. Було б добре, щоб ми як Верховна Рада забезпечили, щоб у країні, яка воює, у державному секторі ніхто не отримував більше, ніж солдати на передовій. Це важливо, повірте.

Ще один момент. Наші виборці з виборчого округу № 203 зазначають, що всі вони хотіли б брати активну участь у зміцненні обороноздатності. Але ми як держава частину з них загнали в тінь ганебною «бусифікацією». Колеги, ви всі розумієте, що це бізнес для ТЦК, ВЛК та інших причетних до цього. То чому нам як Верховній Раді у парламентсько-президентській республіці не завдати рішучого удару по цьому бізнесу на крові, на якому зараз збагачуються представники ТЦК, ВЛК та інших таких органів? Це важливо. Я дуже прошу почути саме як виборець «Слуги народу».

Українським героям слава!

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається народному депутату Бондарю Михайлу Леонтійовичу. Будь ласка.

**БОНДАР М.Л.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Передайте, будь ласка, слово Софії Федині.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Софія Федина. Будь ласка.

**ФЕДИНА С.Р.,** член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Сьогодні порядок денний роботи Верховної Ради знову пустопорожній, оскільки немає анічогісінько, що реально змінює ситуацію у сфері безпеки і оборони, що реально працює на потреби Збройних Сил України. Водночас щодо бракованих мін, які отримали наші захисники, немає жоднісінької реакції. Верховна Рада мала б цим перейматися. Та де там, тому що всі свої залагоджують справи на рівні Генерального штабу, Міністерства оборони і постачальників.

Громадській антикорупційній раді Міністерства оборони стало відомо, що підприємству, яке постачало нашим військовим браковані міни і не виконало замовлення навіть на 50 відсотків, мало того, що продовжили контракти, аби воно unikнуло санкцій, а ще й збираються робити нові замовлення на постачання, напевно, нових бракованих мін, щоб відмити нові кошти, які можуть осісти в когось з очільників цих чи інших відомств. Верховна Рада мала б за цим слідкувати в рамках парламентського контролю, але ж ви тут займаєтеся підвищенням зарплат чиновників, розширенням впливу ДССЗІ і якими завгодно іншими питаннями, які не мають стосунку до безпеки й оборони.

Антикорупційна рада звертається до правоохоронних органів, до Генерального штабу і Міністерства оборони, але це все залишається пустим

звук, тому що влада контролює увесь інформаційний простір і глушить не вигідні їм новини.

Тому на додаток я хотіла б протранслювати ще одну не вигідну вам новину. Сьогодні об 11 годині в «печерному» суді буде чергове судилище над полковником Іллею Лапіним. Так-так, це один з бойових офіцерів, яких, по суті, Зеленський запроторив до судів і знущується з них, тому що лише Банкова наказує «печерним» судам, бо, бачте, вони якимось чином не врахували обставини і не забезпечили оборону Харківщини.

По-перше, нагадаю, що в такому випадку Зеленський мав би нести повну відповідальність за непідготовку до відбиття повномасштабного вторгнення, якщо вже робити таку аналогію. По-друге, полковник Ілля Лапін з тиском 200 на 100 не отримав медичної допомоги під час попередніх засідань судів, над ним знущалася суддя, вимагаючи в такому стані відповідати стоячи. Де наші уповноважені з прав людини, які голосно мовчать, бо, не дай Боже, заперечити щось «зеленій» владі?

Я звертаюся до Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин, до усіх небайдужих депутатів, цей «беспредел» судів і Банкової треба зупинити!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Вельможний Сергій Анатолійович, група «Довіра». Будь ласка.

**ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А.,** член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Прошу передати слово Володимиру Крейденку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Володимир Крейденко. Будь ласка.

**КРЕЙДЕНКО В.В.,** заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово! Шановні народні депутати! Шановний український народе! Щодня, прокидаючись, ми чуємо тривожні новини, щодня наша країна потерпає від варварських обстрілів. Після кожного такого жахливого моменту, коли ракети, дрони ворога сягають наших міст, руйнують наші селища, великі міста – від Харкова до Чернігова, від Сум до Миколаєва, від Дніпра до Запоріжжя – постає одне ключове питання: хто першим стає на захист нашого майбутнього? Хто першим надає допомогу тим, хто цього потребує? Відповідь відома кожному українцю: це волонтери, небайдужі громадяни, які за покликом серця без жодних вказівок згори стають першою лінією оборони на гуманітарному фронті.

Серед цих героїв особливе місце займає «Добробат» – добровольче будівельне об'єднання, назва якого стала синонімом незламності, відновлення та справжньої народної єдності.

Уявіть собі картину: лише вщухла вибухова хвиля, серед диму та руїн стоїть людина, яка щойно втратила свій дім, свої спогади, частину свого життя. Розпач, біль, нерозуміння – ось що вона відчуває. Саме в цей момент з'являються вони – волонтери «Добробату» – не з порожніми руками, а з інструментами, з рішучими діями та готовністю допомагати.

Ми всі пам'ятаємо, як у Сумах після удару по цивільній інфраструктурі було зруйновано кілька будівель. Саме волонтери «Добробату» пліч-о-пліч з рятувальниками розбирали завали, шукали постраждалих, допомагали знайти найцінніші для людей речі.

Коли в Чернігові були зруйновані цілі житлові квартали, «Добробат» був однією з перших організацій, яка почала відновлювальні роботи, допомагала людям повертатися до нормального життя. У Харкові, Дніпрі, де ворог безжально нищить цивільну інфраструктуру, волонтери «Добробату» демонструють неймовірну оперативність і відданість, відновлюючи пошкоджені будівлі.

Цей приклад – лише верхівка айсбергу. Щодня по всій Україні волонтери «Добробату» демонструють неймовірну самовідданість та ефективність. Вони не чекають державних коштів чи чітких інструкцій, просто беруть і роблять, дарують людям не лише відновлені стіни, а найголовніше – надію.

Але постає питання: чи маємо право ми, сидячи в цих стінах, залишатися осторонь цього народного подвигу? Чи можемо вважати це лише справою волонтерів, а не нашою спільною відповідальністю? Я відповім: ні, шановні колеги, ми зобов'язані не просто віддати належне цим героям, а й стати їхньою опорою, надійним тилом. Наше завдання – розробити та запровадити державні програми, які системно підтримували б такі ініціативи, як «Добробат», адже їхня робота – це не просто латання дірок, це інвестиція в майбутнє нашої країни, її відновлення та стійкість.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається народному депутату Кицаку Богдану Вікторовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

**КИЦАК Б.В.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 63, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Костюку Дмитру Сергійовичу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дмитро Сергійович Костюк. Будь ласка.

**КОСТЮК Д.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65,

*Житомирська область, політична партія «Слуга народу»*). Житомирщина. Сьогодні триває 1127-й день повномасштабного вторгнення росії на територію України або 1127-й день героїчної боротьби українського народу з російськими загарбниками. Ми починаємо кожне пленарне засідання з цих слів, які озвучує спікер Верховної Ради. Я пропоную дещо змінити цю традицію і говорити, що сьогодні триває 12-й рік війни росії проти України, вторгнення росії на територію України. Це дуже важливо не для нас, бо ми все пам'ятаємо і знаємо, а для того, щоб Верховна Рада доносила правильні посили.

У світі брехні, в якому ми живемо, надзвичайно важливо, коли до нас приходять, а це буває дуже часто, представники різних посольств, президенти, прем'єри європейських держав, Канади, керівництво ЄС, доносити правду до всього світу про те, що відбувається в Україні, наголошувати на тому, що триває 12-й рік війни, що Путін ввів рашистські війська в Крим 20 лютого 2014 року. Президентом тоді був не Володимир Зеленський, не Петро Порошенко, а Віктор Янукович. Ніхто не може сказати, що політика України була якимось чином загрозовою для росії. Не було в 2014 році багато думок про вступ України до НАТО, не потрібна була ніяка демілітаризація України, тому що останні за Януковича міністри оборони з російськими паспортами фактично повністю демілітаризували, роззброїли українську армію. Путін довго планував це вторгнення і вторгся тоді, коли Україна була максимально слабкою.

Тому важливо, щоб увесь світ розумів, що ті вимоги, які ставить росія, щоб подарувати нам мир, – це фікція. Світ має знати, що війна триває 12 років, і коли Україна була в найслабшому становищі, тоді все й почалося. У 2014 році прямо з Майдану Незалежності на схід України відправилися найкращі сини й дочки українського народу, які не мали навіть бронежилетів. Захід висловлював лише глибоке занепокоєння. Ми воювали, не маючи нічого. З 2014 по 2021 рік у війні загинуло у два рази більше українців, ніж, наприклад, американських військ в Афганістані. Ми воювали, захищали нашу незалежність і продовжуємо це робити.

Слава Україні!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається народному депутату України *Перебийносу Максиму Вікторовичу*, фракція «Слуга народу».

**ПЕРЕБИЙНИС М.В.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 212, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово *Марії Мезенцевій-Федоренко*.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** *Маріє Сергіївно*, будь ласка.

**МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С.,** заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу

*(одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги! Шановний пане спікере! Шановний український народ! Я хочу використати ці короткі 3 хвилини виступу, щоб насамперед відзвітувати про нашу роботу в ПАРЕ і розказати вам про можливості, що стосуються кожної української родини, яка стала жертвою російської агресії.

Буквально минулого тижня ми мали змогу зустрітися з представниками Реєстру збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України, який був започаткований у 2023 році при Раді Європи. Шановні колеги, шановні українці, я закликаю кожного і кожна скористатися можливістю реєстрації заявки через портал «Дія» на отримання майбутньої компенсації щодо дев'яти категорій злочинів, основні з них: вимушене переміщення всередині країни особи, смерть близького члена сім'ї, зникнення безвісти близького члена сім'ї. Це стосується родин, які очікують своїх родичів, у тому числі з полону; сексуального насильства, пережитого через російську агресію, скоєного російськими солдатами; примусової праці або служби, до якої спонукали, наприклад, під час окупації; катувань або нелюдського поводження, які принижують гідність людини, і, звісно, пошкодження майна будь-якої категорії, на відшкодування якого 20 тисяч українців уже подали заявки.

Будь ласка, зверніть увагу, якщо ви вже подавали заявки на національному рівні, це не заважає вам подати заявку до міжнародного реєстру збитків для України.

Так, наразі ми працюємо над тим, щоб знайти достатню кількість коштів, щоб покрити всі ці видатки, а заплатити за це повинна російська федерація. Щоб створити абсолютно справедливий, легітимний і широкий компенсаційний механізм, нам недостатньо цих 20 тисяч заявок. Я впевнена, ви знаєте родини, які потребують справедливості і компенсації, а це кожна українська родина.

Я хочу подякувати Міністерству юстиції, пані Ірині Мудрій з Офісу Президента, делегації ПАРЕ і всім, хто працював над цим важливим інструментом (справедливий мир – це наша мета) для того, щоб показати, що це не просто 153 тисячі воєнних злочинів, які сьогодні має в реєстрі Офіс Генерального прокурора, це мільйони кейсів. Так, ми розуміємо, що це вперше в історії, але ми це вже робимо. Заявка через портал «Дія» може бути подана за 15-20 хвилин, допомога надається в рамках безкоштовних юридичних консультацій.

Слава Україні!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Героям слава!

Руцишин Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

**РУЩИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»).** Прошу передати слово Юрчишину.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Юрчишин Ярослав Романович. Будь ласка.

**ЮРЧИШИН Я.Р.,** голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Шановний український народ! Надзвичайно дякую попередній промовиці Марії Мезенцевій-Федоренко, яка згадала про Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України, але хочу наголосити, що навіть після знищення українців росія не дає змоги добиватися справедливості. Я маю на увазі ситуацію, яка склалася навколо ймовірного вбивства журналістки Вікторії Роциної, що сталося, за словами росіян, 19 вересня 2024 року. Росія й досі не передала тіло, на всі запити родини, міжнародних партнерів, гуманітарних організацій не здійснила розслідування цього злочину. Велика проблема в тому, що сім'я має обмежені можливості звернутися по допомогу, бо статус людини визначити неможливо.

Випадок з вбивством Вікторії Роциної може повторитися. Ми з колегою головою Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики паном Микитою Потураєвим були минулого тижня на заході ОБСЄ, де порушували питання про щонайменше 30 цивільних заручників – журналістів (Влад Єсипенко, Ірина Данилович та інші), кожен з яких може опинитися в ситуації, в якій опинилася Вікторія Роцина, тобто може бути фізично знищений росією.

Українська сторона робить усе, щоб звільнити цивільних заручників. Ми маємо максимально мотивувати міжнародну спільноту боротися за справедливість, щоб родини Дмитра Хилюка, інших полонених журналістів і всіх полонених цивільних не опинилися в ситуації родини Вікторії Роциної.

З 9 квітня по 11 квітня в інфохабі Європейського парламенту пройде фотовиставка, яка розповість про долі 30 заручників-українців. Дуже дякую Представництву України при Європейському Союзі за допомогу в її організації, Фонду «Відродження» за створення можливості проведення такої виставки. Закликаю колег: зверніться до представників Європарламенту, до ваших партнерів, щоб відвідали цю виставку і взяли персональну опіку над цивільними заручниками – українцями, бо маємо звільнити кожного і покарати росію за всі злочини, вчинені проти військових та цивільних.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Далі – народний депутат Юнаков Іван Сергійович. Він передає слово Разумкову Дмитру Олександровичу. Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

**РАЗУМКОВ Д.О.,** народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги, наш уряд – шкідник, тому що все, що роблять міністерства, призводить лише до гіршого, ніж було до цього.

Перше. Ви вчора підвищили зарплати працівникам чотирьох міністерств. Я вас вітаю. Ми це обговорювали в залі: не військовим, не вчителям, не медикам, не тим, хто, дійсно, нам допомагає, а працівникам міністерств. Клас! За це вам подякують люди на вулицях.

Друге. Сьогодні вимкнули опалення в школах, дитячих садочках. Треба подякувати Міністерству енергетики. Вони величезні молодці, витратили разом з Кубраковим, Найємом мільярди гривень нібито на укріття об'єктів критичної інфраструктури, підстанцій, газорозподільних станцій. Як вони витратили, ми розуміємо. Вчора колеги по парламенту виступали і сказали, що після п'яти ударів по газовій інфраструктурі ми втратили 40 відсотків. Якщо це правда, тоді в п'ятницю треба не слухати уряд, а звільняти міністрів разом з Прем'єр-міністром, бажано відправляти охороняти ці станції, щоб більше по них не били.

Наступне. Міністерство фінансів «викатує» свою програму до 2030 року, де прописує фактичне знищення малого бізнесу і ФОП, переводячи третю групу до звичайної ставки, другу групу прирівнюючи до третьої групи, фактично прибираючи або максимально звужуючи першу групу. Потім починають щось лепетати, у телеграм-каналах розповідати, що цього не відбудуватиметься.

Вибачте, але ні я, ні український народ їм не віримо. Тому що сказати просто «а» в телеграм-каналах і не наробити, як зазвичай, «г» у своїх стратегіях – це величезна проблема. Хочу нагадати, що це те міністерство, яке фактично напередодні підвищення податків, за яке багато хто в цьому залі проголосував, говорило, що податки людям не підвищуватимуть. Президент обіцяв на початку повномасштабного вторгнення зменшення податків до кінця війни і щонайменше рік після перемоги. Ми бачимо, як тримається слово, як потужно дотримуються ті обіцянки, які давалися українському бізнесу, українському суспільству, які на відміну від цих урядовців не повтікали на Західну Україну або за межі нашої держави, а продовжували допомагати людям, місцевій владі і, головне, нашим захисникам.

До речі, щодо Міністерства оборони. Хочу нагадати, що в грудні 2024 року мав бути закон про демобілізацію. Перестаньте брехати людям. Перестаньте брехати захисникам. Вас просто потім за це винесуть.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається народному депутату Волинцю Михайлу Яковичу, фракція «Батьківщина».

**ВОЛИНЕЦЬ М.Я.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Цимбалюку Михайлу Михайловичу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

**ЦИМБАЛЮК М.М.**, *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні колеги! Сьогодні хочу порушити дуже актуальну тему. Колега Євтушок попросив почати з позитиву. Справді, держава в березні провела осучаснення пенсій. З квітня отримають доплату до пенсії працюючі пенсіонери, і це позитив.

Тепер про негатив і несправедливість. Уряд нашої держави в бюджеті на 2025 рік у прикінцевих положеннях визначив, що особам, які проживають на гірських територіях, доплата 20 відсотків до пенсій згідно з законом 1995 року буде тоді, коли уряд підготує порядок її обчислення. Пенсійний фонд з січня цього року особам, які проживають на гірських територіях Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької областей, не доплачує 20 відсотків при встановленні пенсії, тому що уряд не розробив порядок. Ганьба!

Я звертаюся до Прем'єр-міністра і прошу вважати моє звернення офіційним запитом до нього з вимогою негайно розробити порядок призначення пенсії особам, які проживають на гірських територіях, і 20 відсотків згідно з законом 1995 року, які виплачувалися до грудня 2024 року.

І ще про несправедливість. Сьогодні в осіб пенсійного віку, які мають статус учасника ліквідації Чорнобильської аварії, потерпілого, переселеного з зони відчуження і які відсудили згідно з чинним законодавством і Конституцією свою достойну пенсію, забрали надбавку 200, 300, 500 гривень. Уряд не вирішив це питання. Ми зверталися до керівництва парламенту, відбулися засідання робочих груп. Ми дякуємо Першому віце-спікеру за те, що він провів таку нараду.

Вимога до уряду: виконайте те, що ви зобов'язані були виконати. Тих людей, які потерпіли від Чорнобильської аварії, на жаль, з кожним днем залишається все менше. Ці кошти не для їхнього жирування, а для виживання, для посиленого лікування і харчування.

Вимагаємо від уряду рішучих дій. Верховна Рада зробила все від неї залежне.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, завершальний виступ – Задорожний Андрій Вікторович, фракція «Слуга народу». Після цього переходимо до розгляду питань порядку денного.

**ЗАДОРОЖНИЙ А.В.**, *голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Шановний головуєчий! Прошу передати слово Олексію Леонову.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Олексій Леонов. Будь ласка.

**ЛЕОНОВ О.О.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Росія продовжує атаки на цивільні об'єкти. Щодня зростає кількість пошкодженого житла, жертв російської агресії. Жоден такий випадок не має залишитися без уваги, за кожен злочин росія має сплатити сповна.

Завдяки роботі дипломатичного блоку держави на чолі з Президентом ми вже маємо такий механізм, який дає надію на справедливість. Йдеться про Реєстр збитків для України, що призначений для обліку всіх заяв про відшкодування збитків, втрат чи шкоди, завданих внаслідок агресії російської федерації проти України.

Нагадаю, що заяви про відшкодування приймаються з квітня 2024 року через вебпортал «Дія». До недавнього часу можна було подавати заяви за трьома категоріями з 44 можливих: смерть близького члена сім'ї, зникнення безвісти близького члена сім'ї, пошкодження або знищення житлового нерухомого майна.

Однак системна робота держави дає відчутні результати. Нещодавно з'явилася можливість подавати заяви про відшкодування ще за шістьма категоріями: вимушене внутрішнє переміщення, серйозні тілесні ушкодження, сексуальне насильство, катування, позбавлення свободи, примусова праця або служба.

У зв'язку з цим звертаюся до колег народних депутатів з проханням розвернути активну роз'яснювальну роботу з цього приводу. Ми маємо виходити з простого та незаперечного посилу. Кожна заява, яка буде прийнята до розгляду, – це нова цеглина до фундаменту відновлення справедливості, це свідомий внесок у спільну справу: притягнення агресора до повної відповідальності. Разом ми маємо зробити все належне для того, щоб росія сплатила за все та в повному обсязі. Переконалий, що це стане найкращим запобіжником від вчинення нових подібних злочинів у майбутньому.

Дякую за увагу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, час для виступів завершився.

---

Надійшла заява від двох фракцій з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Запрошую до слова Бондаря Михайла Леонтійовича, 3 хвилини. Спочатку відео?

Шановні колеги, тоді почнемо з короткого відео, а далі – час на виступ. Прошу увагу на екран.

*(Трансляція відеозапису. Оплески).*

**БОНДАР М.Л.** Шановні колеги, я ще раз хочу привітати побратимів, посестер. Дякую керівництву Верховної Ради, що сьогодні вже вітали з Днем Національної гвардії України. Нагадаю, що в 2014 році відновили Національну гвардію України. Внутрішні війська, «Беркут» увійшли до Національної гвардії. Першими нацгвардійцями були майданівці, які прямо після Революції Гідності пішли на фронт воювати. Сьогоднішнім найкращим подарунком для Національної гвардії буде неприйняття законопроекту [№ 10311](#). Не перетворюйте Національну гвардію на вешняків і «Беркут»! На відео ви бачили, як вони воюють проти москалів, а не проти свого народу.

Не підтримуйте цей законопроект! Дякую Національній гвардії України! *(Шум у залі).*

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

---

Шановні колеги, я прошу народних депутатів... *(Шум у залі).*

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком... *(Шум у залі).* Давайте ми спочатку пройдемо всі мої процедури, а потім ваші. Добре? Дякую, Олексію.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки в пульті на вашому робочому місці.

Нагадаю, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Будь ласка.

«За» – 253.

Проголосували: за – 253, проти – 6, утрималися – 2, не голосували – 74. Все, як завжди.

---

Перед тим, як перейти до переліку питань порядку денного, з процедури – Олексій Гончаренко.

**ГОНЧАРЕНКО О.О.,** член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Дякую. Шановні колеги, маю пропозицію. Відповідно

до Регламенту Верховної Ради України пропоную запросити на засідання Верховної Ради Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лубінця.

Ми бачимо сьогодні багато звернень, багато відео про порушення прав людини, у тому числі з боку ТЦК. Це і Харківщина, і інші регіони нашої держави. Хочеться почути, які звернення надходять до Уповноваженого з прав людини, яку роботу проводить він і підпорядковані йому спеціалісти щодо того, щоб захистити права людини в цьому та інших напрямках.

Хочу звернути увагу, що вчора була гучна новина, яку зараз усі цитують, як директор ЦРУ...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Олексію, будь ласка, регламент!

**ГОНЧАРЕНКО О.О.** Я завершую. Директор ЦРУ сказав, що українці готові боротися голими руками. Це були сенатські комітетські слухання. Чиновники приходять одразу в Конгрес, коли їх викликають...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Я інформую, що до мене звернувся Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Він традиційно передає свій звіт до комітету і просить Верховну Раду, щоб відповідно до звітної процедури це було заслухано. Ми викличемо, а він просто вийде з короткою інформацією, як завжди. Чи, може, нам краще дочекатися офіційного звіту?

Ставлю на голосування пропозицію Олексія Гончаренка. Але ще раз наголошую, що Уповноважений Верховної Ради України з прав людини сам звернувся до мене з проханням, щоб ми заслухали його звіт у порядку, який передбачений Регламентом. Але Олексій хоче його бачити зараз.

Прошу голосувати.

«За» – 124.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Рухаємося далі, колеги.

---

Шановні колеги, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду і починаємо з першого питання.

Це проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення розгляду справ незначної складності про пенсійні та інші соціальні виплати, а також типових адміністративних справ» ([№ 11170](#)) та альтернативні до нього законопроекти [№ 11170-1](#), [№ 11170-2](#) і [№ 11170-д](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цих законопроектів до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цих законопроектів за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 242.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, проведемо виступи: два – за, два – проти? З представленням? З прелюдією, добре.

Запрошую народного депутата Павліша Павла Васильовича як автора першого законопроекту. Буде виступати Маслов. Ви і від комітету, і від усіх інших. Після Маслова – Галина Миколаївна.

Маслов представить свій альтернативний законопроект і рішення комітету. Будь ласка.

**МАСЛОВ Д.В.**, голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Всі ми знаємо, що система соціальної підтримки, соціальної допомоги є вкрай важливою в кожній країні. Забезпечення соціальною підтримкою тих, хто цього потребує, є однією з важливих функцій держави. Але забезпечувати соціальною підтримкою ми маємо тих, хто цього потребує, а не розмазувати потроху між тими, хто має сотні тисяч чи мільйони гривень достатку, і тими, кому ледь вистачає на ліки і їжу. Звичайно, проблема в цій царині є і вона потребує комплексного розв'язання та комплексного підходу.

Законопроект, який я представляю сьогодні, стосується лише одного з аспектів цієї проблематики, а саме того, що наші громадяни вимушені інколи роками ходити по судах, доводячи своє право на виплату тих чи інших видів соціальної допомоги. Ми не маємо ставити на перешкоді бюрократичні процедури для того, щоб громадяни отримували те, що вони насправді потребують. Зараз адміністративні суди в Україні вимушено перетворилися на філіали Пенсійного фонду. Ми маємо забезпечити швидкий та ефективний доступ громадян до правосуддя. Законопроект, який я представляю, рекомендований комітетом, якраз саме про це.

Комітет з питань правової політики, розглянувши на своєму засіданні зазначені законопроекти, вирішив рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу законопроект № 11170-д, у зв'язку з чим усі інші законопроекти відхилити і звернутися до Голови Верховної Ради з пропозицією оголосити про застосування частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Колеги, законопроектом № 11170-д передбачаються скорочені строки розгляду справ, які пов'язані з соціальними виплатами, менші фізичні,

матеріальні затрати з боку апаратів судів на розгляд таких справ і більш швидке вирішення в інтересах людей.

Цей законопроект також передбачає більш суворі підходи і вимоги до органів державної влади під час доведення своїх позицій у суді і апеляційному оскарженні.

Водночас цей законопроект передбачає: коли Верховний Суд України розглядає справи, які можуть мати наслідком серйозну зміну суспільних відносин чи серйозні виплати, він має в обов'язковому порядку розглянути питання залучення центральних органів виконавчої влади, бюджетних розпорядників, а також Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, якщо це було за позовом фізичної особи, або офісу бізнес-омбудсмена.

Цей законопроект підтриманий і суддями, і експертами Ради Європи. Я прошу вас його підтримати.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради  
України **КОРНІЄНКО О.С.**

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Для представлення альтернативного законопроекту запрошується до слова Третякова Галина Миколаївна.

**ТРЕТЯКОВА Г.М.,** голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Скажу відразу, що голосуватиму за проект закону № 11170-д, опрацьований у комітеті. Ми дуже плідно і колективно попрацювали в Комітеті з питань правової політики.

Водночас хочу зазначити, чим відрізняється альтернативний законопроект. В основному законопроекті пропонувалося скоротити можливі терміни апеляції втричі – з 30 до 10 днів, а також не передбачалося касаційне оскарження таких спорів.

Звісно, цей законопроект процесуально дуже на користь нашим громадянам. Ми зменшимо надмірні терміни розгляду пенсійних і соціальних справ у судовому процесі. Нам обов'язково потрібно його прийняти. Водночас, як зазначив голова комітету, поза межами проекту закону залишилася сутність цього процесу, бо соціальні, пенсійні, трудові справи ніяк не можна назвати простими і незначущими. Вони, з одного боку, є значущими для кожного домогосподарства, яке отримує соціальну допомогу від держави, з другого боку, надзвичайно значущі для країни.

Я зазначу вам лише одну цифру, яку озвучувала на засіданні комітету: заборгованість лише Пенсійного фонду без заборгованості із виплати заробітних плат, інших соціальних питань за рішеннями міжнародних судів станом на 1 грудня 2024 року становить 176 мільярдів. Це заборгованість, на яку ми як парламент не можемо не звертати уваги. Ми, з одного боку, маємо полегшити

процедуру доступу до адміністративних і апеляційних судів нашим громадянам, з другого боку, маємо розв'язати проблему. Де-юре в нас такого визначення немає, але де-факто ми застосовуємо концепцію легітимних очікувань. Усі рішення судів трактують, що легітимні очікування з минулого законодавства мають діяти і сьогодні, що заважає компетентним органам проводити реформи.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти.

Олексій Олексійович Гончаренко від фракції «Європейська солідарність».

Будь ласка.

**ГОНЧАРЕНКО О.О.** Шановні друзі, ми розпочинаємо сьогодні друге засідання на цьому тижні. Вчора в нас було чотири питання. Один пленарний день Верховної Ради коштує десь 50 мільйонів гривень, якщо взяти бюджет Верховної Ради і розділити на кількість пленарних днів. Ви не знаєте, чим займатися парламенту, то я вам підкажу.

Де законопроект про терміни служби, який обіцяли подати до грудня? У грудні взяли два місяці до 18 березня. Сьогодні вже 26 березня. Де законопроект? Немає! Де міністр закордонних справ, якого сюди викликали доповісти нам про перемовини, що відбувається, чи будуть захищені українські порти? Ми навіть не можемо зрозуміти, про що вчора домовилися в Саудівській Аравії. Якщо тільки не бити нашими дронами по російських військових кораблях, то це не домовленість для нас, яка чимось слугує Україні, вона допомагає лише агресору. Нам потрібно захистити Одесу, Миколаїв, Херсон, Ізмаїл, Рені, Білгород-Дністровський, відкрити порти Миколаєва та Херсона. Де все це? Про це мав би звітувати Сибіга. Нічого немає!

Наприклад, Конгрес Сполучених Штатів Америки і Сенат (навіть один сенатський комітет) викликають керівництво розвідки. Директор ЦРУ, директор ФБР, директор військової розвідки і директорка розвідувального співтовариства сидять і, як школярі, відповідають сенаторам на кожне запитання, тому що є повага насамперед до виборців. А до нас уже ніякої поваги немає. Ви навіть Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, щоб зупинити «бесприцел» в ТЦК, не можете викликати. Ганьба!

Веде засідання Голова Верховної Ради України

**СТЕФАНЧУК Р.О.**

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається Юрчишину Ярославу Романовичу, фракція «Голос». Будь ласка.

**ЮРЧИШИН Я.Р.** Шановні колеги, хочу подякувати колегам з профільного комітету за те, що ми починаємо думати з точки зору споживачів.

Справді, соціальні справи в судах потребують і більшої уваги, і більшої системності. Тому спрощення, особливо стандартних справ, щодо яких є рішення Верховного Суду, це дуже правильний підхід.

Єдине, що насторожує, законопроект комітетський, ініційований членами комітету, але ми знову звертаємося до статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Колеги, коли ми припинимо цю ганебну практику вносити на друге читання кардинально інші законопроекти?

Дуже сподіваюся, що в цьому випадку такого не станеться. Ми будемо підтримувати законопроект у першому читанні, але дуже уважно стежитимемо, щоб у результаті застосування статті 116 Регламенту Верховної Ради України, яке має бути винятковим, а стало загальною практикою, цей законопроект не був змінений до невпізнання.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається народному депутату Чорному Дмитру Сергійовичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ЧОРНИЙ Д.С.,** *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день! Прошу передати слово Третяковій Галині.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Галина Миколаївна Третякова. Будь ласка.

**ТРЕТЯКОВА Г.М.** Шановні колеги, я ще раз закликаю вас проголосувати за цей законопроект, тому що він надає можливість українським громадянам спростити доступ до правосуддя і в адміністративних судах отримувати рішення без надзвичайно довгих термінів очікування.

Водночас з цієї трибуни хочу від нашої фракції і від Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів зробити настанову Кабінету Міністрів України. Я вже сказала у своєму виступі щодо альтернативного законопроекту, що нам потрібно дивитися в сутність речей, яка полягає в тому, що пенсійна система сьогодні не є справедливою з точки зору наших громадян. І від фракції, і від комітету прошу уряд прибрати ту несправедливість, яка є в нашій пенсійній системі.

Що має бути пріоритетом у пенсійному забезпеченні? Насамперед ми маємо розуміти, що право на пільгову пенсію у 55 років повинні мати лише дві категорії громадян: ті, хто воював, безпосередньо учасники бойових дій, і жінки, які народили дітей для нашої країни. У мене є законопроект, у якому пропонується зменшувати на пів року пенсійний вік жінок, порівняно із загальновстановленим.

Стосовно тих, хто воював. У нас є спеціальний режим, але для тих, хто воює сьогодні, немає справедливості, тому що військовослужбовці на пенсії, військові пенсіонери, які не воювали, отримують зараз більше пенсійне забезпечення, ніж ті, хто мобілізований, воює, але не набрав достатнього пенсійного стажу.

Тому вважаю, що від фракції і комітету це настанова для Кабінету Міністрів переробити нашу модель і зробити пенсійну систему більш справедливою. Тоді і звернень до суду буде менше, не будемо розглядати спрощені процедури по справах, які є надзвичайно значущими для кожної родини...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається Урбанському Анатолію Ігоровичу, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

**УРБАНСЬКИЙ А.І.,** член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 143, Одеська область, самовисуванець). Добрий день! Хочу передати слово Олексію Олексійовичу Гончаренку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Гончаренко Олексій Олексійович.

Стоп, я перепрошую, слово передається лише в межах фракції або групи. Друзі, це право фракції і групи на виступ. Ви зі своєї групи комусь передаєте?

Дякую, що нагадали.

Цимбалюк Михайло Михайлович, 1 хвилина, і голосуємо.

**ЦИМБАЛЮК М.М.** Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановні колеги! Це дуже важливий законопроект. Ми також дякуємо авторам альтернативних законопроектів, бо в основному доопрацьованому проекті є положення щодо спрощеного розгляду судами справ про пенсійні та інші соціальні послуги і видатки. Справді, 680 тисяч таких справ знаходяться сьогодні в судах. Громадяни-позивачі місяцями чекають рішень. У законопроекті пропонується, щоб суди готували скорочене рішення, яке повинно містити вступну і результативну частини, і вже після цього надавали позивачу. Це дасть можливість у короткі терміни в разі потреби апеляції подавати її і швидше розглядати питання...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, ми завершили обговорення цих законопроектів. Переходимо до прийняття рішень. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо удосконалення розгляду справ незначної складності про пенсійні та інші соціальні виплати, а також типових адміністративних справ» ([№ 11170-д](#))

за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 316.

Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги.

Рухаємося далі.

---

Наступне питання – проект Закону «Про стимулювання економічного розвитку галузі рибного господарства» ([№ 12384](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 233.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова голову підкомітету Комітету з питань аграрної та земельної політики Чорноморова Артема Олеговича. Будь ласка, Артеме Олеговичу.

Артеме Олеговичу, ви і від авторів, і від комітету, правильно я розумію? Тоді, будь ласка, до 4 хвилин, але ознайомте нас з рішенням комітету.

**ЧОРНОМОРОВ А.О.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 131, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку, шановні колеги, представники аграрного бізнесу, безпосередньо промисловики рибного господарства і народе України! До вашої уваги презентується законопроект щодо інвестування в рибну галузь. Хотів би наразі зазначити, що на сьогодні Україна імпортозалежна, 80 відсотків внутрішнього споживання становить риба та рибні продукти, які безпосередньо завезені з інших країн, таких як Болгарія, Румунія, Португалія, Норвегія тощо.

Даний законопроект врегульовує два процеси – спеціальне товарне рибне господарство та аквакультуру. Спеціальне товарне рибне господарство, щоб відкинути всі міфи, – це водосховища комплексного призначення, які ми надаємо змогу використовувати безпосередньо для того, щоб зариблювати і за рахунок наукового обґрунтування потім вести рибний промисел.

Щодо аквакультури. Ми даємо громадам певний чіткий механізм, як збільшити кількість промислу на ставках та озерах, які знаходяться в межах територіальної громади.

Прийняття даного законопроекту матиме позитивний вплив на інші громади, які зможуть працювати на водоймах, застосовувати чіткий механізм і прибрати всю корупційну складову, яка була раніше. Наразі СТРГ будуть чітко під аукціонами, можна буде прослідковувати, який проводиться аукціон,

яка громада виставляє від рибагентства водойми для того, щоб займатися спеціальним товарним рибним господарством.

Законопроект дуже важливий, оскільки він здешевить рибні продукти на прилавках магазинів і ринках для наших громадян і найголовніше, буде відслідковуватися якість рибної продукції.

Шановні колеги, хочу зазначити, як неодноразово говорили представники інших фракцій, у Міністерстві аграрної політики велика криза. Після того, як воно в особі голови Держрибагентства скасувало інструкцію № 4, яка вже пів року не працює, рибалки не можуть займатися спеціальним товарним рибним господарством, у них немає чіткого механізму, як чесно і прозоро вирощувати аквакультуру безпосередньо на територіях громад.

Даний законопроект це все врегульовує, тому звертаюся до вас, шановні колеги. Щоб наша рибна продукція була українською, вітчизняною, доступною для наших громадян, прошу підтримати законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую. Займіть своє місце.

Шановні колеги, прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Урбанський Анатолій Ігорович. Будь ласка. Або сам, або в межах групи.

**УРБАНСЬКИЙ А.І.** Шановний пане Голово! Сподіваюся, що зараз усе буде відповідно до нашого Регламенту і я буду сам говорити.

Хочу підтримати цей законопроект, тому що він врегульовує багато питань, щодо водойм і наших рибалок, все увійде в законну площину. Це дуже важливий євроінтеграційний законопроект.

Я говорю щось дуже смішне, пане Голово? Це запитання до вас.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** До мене?

**УРБАНСЬКИЙ А.І.** Ви просто посміхаєтеся. Я на вас дивлюся, ви смієтеся.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Вибачте, я не запитав цього разу дозволу у вас посміхнутися, наступного разу виправлюся. Дякую.

**УРБАНСЬКИЙ А.І.** Я не почув, що ви сказали? У вас така дикція, вибачте.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ви знаєте, можна я промовчу про дикцію.

**УРБАНСЬКИЙ А.І.** Що там про дикцію у вас було? Я не почув, вибачте.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ви завершили?

**УРБАНСЬКИЙ А.І.** Так.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

**УРБАНСЬКИЙ А.І.** Прошу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, надаю слово народному депутату Костюху Анатолію Вячеславовичу, фракція «Слуга народу».

**КОСТЮХ А.В.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Костюку Дмитру.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дмитро Костюк. Будь ласка.

**КОСТЮК Д.С.** Це дуже важливий законопроект, який допоможе підняти нашу українську аквакультуру. Він пройшов тяжкий шлях у комітеті і сесійному залі. Дякую голові комітету Олександру Гайдю, Артему Чорноморову, який активно займався цим законопроектом. Провели «круглі столи», робочі зустрічі з усіма учасниками ринку, асоціаціями, експертами, врахували всі зауваження, які були внесені.

Прошу підтримати законопроект, він покращить інвестиційний клімат, допоможе нам потроху, певними кроками йти до спільної мети, щоб підняти ті галузі, які довгий час залишалися поза увагою держави, нереформованими. Ми бачимо де в чому ганебний стан, який є сьогодні, але наш законопроект допоможе це змінити і в подальшому провести повномасштабну реформу цієї галузі і всього аграрного сектору.

Дякую (*Шум у залі*).

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Я згадав ваше прізвище?

Шановні колеги, прошу всіх ознайомитися з рішенням регламентного комітету. Там чітко сказано, за яких умов надається право на репліку. Не просто тоді, коли згадали прізвище. Я також звертаюся до вас, але це не означає, що є право на репліку. Ознайомтеся, потім поговоримо.

Наливайченко Валентин Олександрович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

**НАЛИВАЙЧЕНКО В.О.**, секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Івану Григоровичу Кириленку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Кириленко Іван Григорович. Будь ласка.

**КИРИЛЕНКО І.Г.**, член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановні колеги, на жаль, фракція партії «Батьківщина» не може підтримати цю законодавчу ініціативу. Чотири простих причини.

Перше. Чотири місяці тому був прийнятий аналогічний закон. Президент жорстко заветував його. У зал не вноситься пропозиція про подолання вето, натомість з'являється законопроект, у якому трохи змінюється назва, а суть не міняється.

Друге. Підозрюємо, що приводом для вето стало те, що ця галузь нормативно врегульована всіма законами. Про це написало Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України. Тобто, як казав класик, не треба впахати те, що... і далі за текстом.

Третя причина. Якщо і є раптом нагальна необхідність, то проект комплексного закону для такої ключової галузі, яка є клондайком, повинен внести уряд. Бо ми порахували закони і кодекси, в які вносяться зміни, то це робота щонайменше восьми міністерств, а не кількох депутатів.

Четверта причина. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України каменя на камені не залишило від нормотворчих позицій, які тут є. Я їх читаю: невизначеність правового регулювання, неузгодженість термінології, невизначеність джерел стимулювання, неузгодженість вимог до інвестора, невизначеність щодо об'єктів залучення інвестицій, невизначеність строків дії договорів, порушення прав громади – і так до кожної позиції.

Друзі, це шлях до лобізму, монополізму, зловживань і корупції. Хто виграє від такого закону, від цієї мутної води? На першому етапі хтось виграє, а потім виграють правоохоронні органи, яким буде роботи непочатий край.

Ми не можемо підтримати цей законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Лозинський Роман Михайлович передає слово Юлії Леонідівні, правильно я розумію?

**СІРКО Ю.Л.**, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Точно.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Клименко. Будь ласка.

**СІРКО Ю.Л.** Сірко.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Перепрошую, Сірко.

**СІРКО Ю.Л.** Дякую, пане спікере. Фракція «Голос». Шановні колеги, хочу вам нагадати, в українському фольклорі є дві приказки: «риба гниє з голови» і «за рибу гроші». Ми із цим законопроектом – це два в одному.

Такий закон уже був прийнятий у залі Верховної Ради, потім десь зник в Офісі Президента, як і 41 закон, що ми приймали. Не бачимо ні вето, ні його підписання.

Тому, шановні друзі, якщо у вас риба гниє з голови, то, може, ви спочатку визначитеся, у чому проблема і навіщо ви подаєте аналогічний законопроект другий чи третій раз. Я вже не пам'ятаю, скільки ми за цю рибу голосуємо. Вам немає чим зайнятися?

Безумовно, ця сфера вимагає регулювання. У нас не розвинене рибне господарство, ми неконкурентні до європейських ринків, тому на полицях наших магазинів норвезька риба дешевша за українську. Але ви реформуєте це п'ять років. Скільки вам ще треба, щоб реформувати рибний сектор? Ви вже дореформувалися до того, що українці можуть лише дивитися на ціnnики на рибу, а купити не можуть. Вони купують норвезьку рибу, тому що вона якісніша і дешевша.

Шановні колеги, спочатку визначтеся, у чому проблема, чому риба не йде через Офіс Президента, чому риба гниє з голови, а потім будемо голосувати. Ми не підтримуємо цей законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, від фракції «Європейська солідарність» Гончаренко. За ним – Колтунович. По 1 хвилині, після цього голосуємо.

**ГОНЧАРЕНКО О.О.** Друзі, бачу, вам зовсім немає чим зайнятися. Ви вже й рибою готові займатися, чим завгодно. Я вам підкажу: займіться освітою. Вчителям сказали, що буде підвищено зарплату на 1 тисячу гривень від уряду, від Президента. І навіть тут збрехали, бо насправді зменшили: ввели типу «вчительську тисячу», а зменшили доплату за престижність професії. Як результат, частина вчителів отримує навіть менше, ніж до введення цієї так званої тисячі.

Приклад: «Працюю в Богуславському ліцеї Борівської селищної ради Ізюмського району. З січня 2025 року припинили виплачувати доплату за роботу в зоні бойових дій. Надбавку за престижність праці скоротили з 20 до 5 відсотків».

Ви рибою займаєтеся! Займіться вчителями, військовими, бо поки ви займаєтеся рибою, скоро людей у державі не буде!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Завершальний виступ – Колтунович. Будь ласка.

**КОЛТУНОВИЧ О.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний пане Голово. Абсолютно слушні докази прозвучали від колеги Кириленка. Хочу на продовження цієї теми прокоментувати кілька моментів.

Щодо залучення інвестицій у розвиток аквакультури та щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів. Тут дуже важливо було б, щоб нам у пояснювальній записці і відповідних документах надали інформацію, наприклад, про частку у валовому внутрішньому продукті, якщо це така важлива галузь на сьогодні, щоб ми могли оцінити обґрунтованість. Або, наприклад, наскільки зростатимуть прямі іноземні інвестиції в разі прийняття даного проекту закону. Чи, наприклад, капітальні інвестиції, це теж важливий показник, який необхідно було б надати, щоб ми оцінювали ефективність впровадження даного нормативно-правового акта для відповідної галузі.

У даному випадку я думаю, що цей документ потребує суттєвого доопрацювання для того, щоб ми мали можливість оцінити реальний економічний ефект для рибогосподарської галузі.

Дякую за увагу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про стимулювання економічного розвитку галузі рибного господарства» ([№ 12384](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 211.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, риба не пройшла. Давайте направимо її на повторне перше читання.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 12384 на повторне перше читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Прошу підтримати цю пропозицію, нехай доопрацюють. Прошу голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Законопроект направляється суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Рухаємося далі.

---

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу» ([№ 12426](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про його розгляд за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запрошую до слова заступника міністра економіки України Кіндратів Віталія Зіновійовича. Будь ласка, Віталію Зіновійовичу.

**КІНДРАТІВ В.З.**, *заступник міністра економіки України*. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу». Передбачається приведення законодавства України про державний ринковий нагляд у відповідність із вимогами Регламенту Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 2019/1020, а також удосконалення системи технічного регулювання шляхом внесення змін до деяких законів України.

Прийняття закону є пріоритетним заходом, визначеним Європейською комісією під час проведення попередніх оціночних місій у контексті підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА), відомої як «промисловий безвіз», а також для проходження скринінгу відповідного законодавства України праву ЄС за переговорним розділом «Вільний рух товарів».

Законопроектом пропонується встановити вимоги до інтернет-торгівлі, вирівняти вимоги між онлайн та офлайн торгівлею; скоротити час та зменшити витрати імпортера під час перебування його продукції на митному пункті

пропуску в разі необхідності проведення лабораторних досліджень зразків для підтвердження факту їх безпечності; скасувати санкції до розповсюджувачів нехарчової продукції, які мають підтверджуючі документи про постачання продукції іншим суб'єктом господарювання, який на даний час припинив свою діяльність; виробнику будівельної продукції надати можливість вибору застосування вимог Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку» або вимог технічного регламенту будівельних виробів на період до 31 грудня; запропонувати складання національної стратегії ринкового нагляду на чотири роки.

Прийняття закону дозволить забезпечити здійснення державного ринкового нагляду у відповідності із вимогами ЄС, що сприятиме подальшому прискоренню інтеграційних процесів, наближенню українського ринку до внутрішнього ринку ЄС та укладання Угоди АСАА, «промисловий безвіз», між Україною та ЄС.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую. Займіть своє місце, будь ласка.

Запрошую до співдоповіді голову підкомітету Комітету з питань економічного розвитку Ганну Василівну Лічман. Будь ласка, Ганно Василівно.

**ЛІЧМАН Г.В.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 30, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, вітаю вас! Як уже докладно доповів пан Кіндратів, цей законопроект, дійсно, важливий і розроблений з метою приведення законодавства України про державний ринковий нагляд у відповідність із законами Європейського Союзу та гармонізації вимог щодо введення в обіг чи реалізації нехарчової продукції з принципами та практиками Європейського Союзу, а також задля вдосконалення системи технічного регулювання.

Хочу зазначити, що у зв'язку з проблемами глобалізації ринку і подальшим ускладненням ланцюгів постачання продукції, а також зі зростанням обігу продукції, що пропонується до продажу онлайн кінцевим споживачам, перед Європейським Союзом постало питання посилення регуляторних засобів для забезпечення безпеки споживачів. З цією метою Європейським Союзом було переглянуто законодавство у сфері ринкового нагляду та прийнято Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 2019/1020, про який вже доповів пан Кіндратів.

Цей законопроект був досліджений Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України, яке надало свої зауваження і застереження.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу надав позитивний висновок щодо відповідності законопроекту Угоді про асоціацію та праву Європейського Союзу.

На своєму засіданні 21 березня поточного року Комітет з питань економічного розвитку розглянув цей законопроект та за результатами обговорення дав рекомендацію прийняти його в першому читанні за основу.

Шановні колеги, просимо підтримати пропозицію комітету.

Дякую за увагу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього законопроекту: два – за, два – проти.

Рущишин Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

**РУЩИШИН Я.І.** Прошу передати слово Володимиру Цабалю.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Володимир Володимирович Цабаль. Будь ласка.

**ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).** Шановні колеги, про що цей законопроект? Він про те, щоб посилити ринкове регулювання і нагляд за торгівлею, яка ведеться онлайн. Чи це правильно? Напевно, так. Тому що це нова галузь, яка створювалася до того, як у Європейському Союзі взагалі з'явилася торгівля онлайн. Насправді я виступаю проти будь-якого додаткового регулювання, але враховуючи, що це вводилося як відповідь на створення нової галузі, впровадження такого регулювання, насправді було в той час правильно, щоб захистити насамперед права кінцевого споживача, тобто кожного громадянина, тому ми, Україна, маємо також запровадити певні норми регулювання, щоб продовжити процес євроінтеграції. Але хочу наголосити, що до другого читання ми як Верховна Рада маємо подумати, як максимально захистити на даний момент нашого українського підприємця, щоб не сталося так, що це додаткове регулювання, вибачте за термінологію, буде додатковим процесом «обілічівання».

Тому, колеги, у першому читанні треба підтримати цей законопроект, але дуже важливо зробити так, щоб це регулювання було максимально зведене до вимог Європейського Союзу і було прозорим, щоб не лише споживач був захищений, а й бізнес.

Дякую, колеги.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

**В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).** Прошу передати слово Степану Кубіву.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Степан Іванович Кубів. Будь ласка.

**КУБІВ С.І.,** член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Цей законопроект потрібний і необхідний для українського ринку. Проектом пропонується імплементувати всі актуальні для України норми Регламенту Європейського парламенту та Ради (ЄС) № 2019/1020 в національне законодавство. Не буду повторювати, що казав попередній промовець, але ринковий нагляд за продукцією, яка реалізується через Інтернет чи за допомогою інших способів дистанційної торгівлі, для України характерний технологічно і організаційно.

Водночас хочу сказати, що Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу надав позитивний висновок, що законопроект не суперечить Угоді про асоціацію та праву Європейського Союзу.

Хочу звернути увагу, я про це говорив і на засіданні комітету, що використання у проекті понять «вилучення з обігу» та «відкликання» не узгоджується з однозначною правовою визначеністю.

Запропонована імплементація в національне законодавство поняття «послуга» актуалізує необхідність оновлення термінології. Бо в нас існує чинне законодавство, яке врегульовує дану позицію, особливо Закон «Про електронну комерцію», коли ми говоримо про інформаційні електронні послуги.

Застосування закону потребує доопрацювання. Вважаю, що до другого читання будуть враховані зауваження ГНЕУ і комітету, і в другому читанні ми підтримаємо даний законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Воронько Олег Євгенович, депутатська група «Відродження України». Будь ласка.

**ВОРОНЬКО О.Є.,** член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 103, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Прошу передати слово колезі Гнатенку Валерію Сергійовичу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Валерій Сергійович Гнатенко. Будь ласка.

**ГНАТЕНКО В.С.,** член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, даний

законопроект про те, як захистити простих споживачів від неякісних товарів, і зробити так, щоб усе, що ми купуємо, відповідало чітким правилам.

Ініціатива спрямована на наведення порядку в торгівлі через Інтернет. Зараз купити щось онлайн, як гра в лотерею, – пощастить або не пощастить з якістю цього товару. Ініціатива пропонує запровадження надійного контролю.

Важливий елемент – це можливість для бізнесу і споживачів об'єднуватися з тими, хто слідкує за ринком, щоб разом розв'язувати проблеми з якістю. Фактично це саморегулювання. У підсумку необхідно отримати ринок, де товари безпечні, якісні та відповідають нормам і європейським стандартам.

Ми йдемо до Європи не лише на словах, а й на ділі. Тому група «Відновлення України» підтримуватиме цей законопроект. Пропонуємо всім за нього проголосувати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Слово надається народному депутату Лукашуку Богдану Олеговичу, фракція «Батьківщина». Після цього виступатиме Колтунович.

*ЛУКАШУК Б.О., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово Кучеренку Олексію Юрійовичу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Олексій Юрійович Кучеренко. Будь ласка.

*КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Дякую. Шановні народні депутати! Шановний головуєчий! Сама поява цього дуже важливого законопроекту в залі є дуже знаковою і свідчить про те, що наші молодші партнери, лібертаріанські колеги з депутатської монокоаліції нарешті зрозуміли, що хибний принцип – невидима рука ринку сама все відрегулює, це шлях до катастрофи. Не існує абстрактного ринку, який ніхто нічим не регулює, не існує у світі і не може існувати. У будь-який спосіб має здійснюватися ринкове регулювання насамперед з точки зору захисту споживача. Бо саме споживач потерпає від цього лібертаріанського принципу, який нам нав'язували останніми роками.

Саме тому фракція «Батьківщина» підтримуватиме цей законопроект у першому читанні. Це системна спроба методологічно випрацювати систему ринкового контролю, нагляду і технічного регулювання в дуже чутливих сферах. Йдеться не лише про торгівлю онлайн, куди зараз пересунувся основний масив торгівлі, а й про будівництво, про інші вкрай важливі для споживачів сегменти ринку.

Останнє. Я погоджуюся, що будь-який механізм ринкового контролю категорично неприпустимо перетворити на механізм «обілічівання», черговий механізм збору грошей. Тут ми погоджуємося. Але є претензія до організації державної влади, до реальної боротьби з корупцією і до того, що влада має зрозуміти свою відповідальність...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Колтунович Олександр Сергійович. Це буде завершальний виступ, після цього голосуємо.

**КОЛТУНОВИЧ О.С.** Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Підтримуючи імплементацію Регламенту Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 2019/1020 як такого, який є актуальним, хочу звернути увагу на дві найголовніші проблеми, які є в питаннях зовнішньоекономічної діяльності з країнами Європейського Союзу і які має вирішити Міністерство економіки.

Перше. Це подолання диспаритету та асиметрії в зовнішній торгівлі. За 24 мільярдів доларів експорту маємо 35 мільярдів доларів імпорту, від'ємне сальдо – мінус 11 мільярдів доларів. Це необхідно долати.

Друге. Це подолання сировинної структури експорту на ринки ЄС: соняшник, олія, зернові, руда, шлаки тощо. Тобто абсолютно примітивна сировинна структура експорту. Це також має бути подолано.

Ось такий має бути головний фокус Міністерства економіки для того, щоб ми, з одного боку, подолали від'ємне сальдо, а з другого боку, збільшували експортний і економічний потенціал України у двосторонніх економічних відносинах з країнами Європейського Союзу.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу ([№ 12426](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 286.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

---

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо гармонізації сфери акредитації органів з оцінки відповідності та системи технічного регулювання з вимогами Європейського Союзу» ([№ 12221](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про його розгляд за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 252.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді заступника міністра економіки України Кіндратів Віталія Зіновійовича.

Будь ласка, Віталію Зіновійовичу.

**КІНДРАТІВ В.З.** Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується законопроект, який спрямований на приведення законодавства України у сфері акредитації органів з оцінки відповідності та системи технічного регулювання у відповідність із законодавством ЄС. Угодою про асоціацію з ЄС передбачено укладання між Україною та ЄС Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (Угода АСАА, так званий промисловий безвіз), що має пріоритетне значення для України у відносинах з ЄС та забезпечить доступ до промислової продукції України на ринках ЄС на основі взаємного визнання результатів робіт з оцінки відповідності на цю продукцію.

Однією з обов'язкових рекомендацій ЄС для започаткування переговорного процесу щодо укладання Угоди АСАА є повне приведення національного законодавства у відповідність із законодавством ЄС у сфері акредитації органів з оцінки відповідності та технічного регулювання.

Проектом закону пропонується внесення змін до законів України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності», «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», якими передбачається: уніфікувати ключову термінологію у сфері акредитації та оцінки відповідності з термінологією ЄС в цій сфері; повністю інтегрувати європейські підходи до акредитації та оцінки відповідності промислової продукції; встановити принципи визнання в Україні результатів акредитації, проведеної в ЄС; запровадити європейські вимоги до організації структури та принципів роботи Національного органу України з акредитації; визначити правила взаємодії з відповідними інституціями ЄС, Європейською комісією, органами державної влади ЄС тощо в рамках Угоди АСАА і надати можливість українським органам з оцінки відповідності бути уповноваженими для роботи за вимогами ЄС. Більшість зазначених положень набиратимуть чинності одночасно з набранням чинності Угодою АСАА.

Прийняття закону дасть змогу забезпечити функціонування української системи акредитації органів з оцінки відповідності та сфери технічного регулювання відповідно до вимог ЄС, що сприятиме подальшому прискоренню інтеграційних процесів, наближення...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Запрошую до співдоповіді голову підкомітету Комітету з питань економічного розвитку Лічман Ганну Василівну.

Будь ласка, Ганно Василівно.

**ЛІЧМАН Г.В.** Шановні колеги! Прийняття цього законопроекту є одним з пріоритетних кроків для виконання рекомендацій оціночної місії Європейського Союзу щодо готовності інфраструктури якості України до укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА).

Законопроект передбачає внесення змін, як було вже зазначено в попередньому виступі, до законів України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» та «Про технічні регламенти та оцінку відповідності».

Хочу наголосити, що законопроектом пропонується встановлення принципу неконкурентності національного органу з акредитації з національними органами з акредитації держав-членів ЄС; запровадження принципу взаємного визнання результатів акредитації, проведеної національними органами з акредитації держав – членів ЄС; уточнення механізмів взаємодії з Європейською комісією та органами влади держав – членів ЄС у рамках Угоди АСАА, а також між національним органом з акредитації України та національними органами з акредитації держав – членів ЄС.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надало свої зауваження та застереження до проекту закону.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу надав позитивний висновок щодо відповідності закону Угоді про асоціацію та праву Європейського Союзу.

Комітет з питань економічного розвитку на своєму засіданні 21 березня поточного року розглянув цей законопроект та за результатами розгляду рекомендує прийняти його за основу в першому читанні.

Шановні колеги, просимо підтримати пропозицію комітету.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Сірко Юлія Леонідівна, фракція «Голос». Будь ласка.

**СІРКО Ю.Л.** Прошу передати слово Ярославу Руцишину. Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Руцишин Ярослав Іванович. Будь ласка.

**РУЦИШИН Я.І.** Шановні колеги, після того як я прочитав цей законопроект, мені приснилася санепідемстанція, я прокинувся в холодному поті. Але все-таки не все так зле, історичні факти нам показують іншу перспективу.

Приблизно два кілометри звідси в цьому напрямку сто років тому був застрелений один москалик. Його поховали приблизно за два кілометри звідси в іншому напрямку. Дивуюся, що ми його ще не обміняли на наших живих

солдатів. Прізвище його Столипін. Він визнаний досить великим реформатором і макроекономістом. Так навіть він говорив, що допомагати треба сильним і конкурентним, а не п'яним і слабким.

Цей дискурс якраз триває у Верховній Раді досі. На жаль, ми своїми законопроектами схиляємо все-таки більше до допомоги слабким і неконкурентоздатним, ніж навпаки. Тобто ми захищаємо ніби національного виробника, думаючи, що робимо йому добре.

Нам цей дискурс треба перенести з економічної сфери в дипломатичну, виторгувати найкращі умови вступу України до Європейського Союзу. Бо основним чинником конкурентоздатності на сьогодні є не закриття кордонів у часи інформаційного суспільства, а масштаб ринку. Тобто український підприємець повинен мислити не масштабами українського ринку, а масштабами глобального ринку. В даному випадку для нас відкривається великий ринок у 500 мільйонів.

Якщо мені скажуть, що ми почекаємо, поки наш підприємець стане на ноги, а пізніше відкриємо йому цю конкуренцію, то це утопічна ідея. Годі так говорити, оскільки цього не буде, ми програємо, повинні загартуватися відразу. Спочатку це призведе до певних незручностей для нашого підприємництва, але ми їх маємо компенсувати сторицею в майбутньому шляхом відкриття світових ринків для наших підприємців.

Прошу голосувати за.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Від фракції «Європейська солідарність» Ар'єв. Будь ласка.

**АР'ЄВ В.І.**, член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Степану Івановичу Кубіву.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Кубів Степан Іванович. Будь ласка.

**КУБІВ С.І.** Шановний Голово! Шановні колеги! Проектом пропонується імплементувати всі рекомендовані європейськими експертами норми Регламенту Європейського Парламенту і Ради № 765/2008/ЄС та Рішення Європейського Парламенту і Ради № 768/2008/ЄС в закони «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» та «Про технічні регламенти та оцінку відповідності».

Перше. Щодо збалансованого представництва зацікавлених сторін у структурі національного органу України з акредитації.

Друге. Щодо визначення умов проведення національним органом України з акредитації транскордонної акредитації.

Третє. Щодо встановлення принципу визнання в Україні результатів акредитації органів з оцінки відповідності. Цей аспект потребував багато роботи і вона проведена. На засіданні комітету була якісна дискусія.

Далі. Щодо передбачення відповідальності суб'єктів господарювання, які вводять в обіг або надають на ринку продукцію (в межах їх обов'язків у ланцюгу постачання) за її відповідність вимогам усіх чинних технічних регламентів. Вони застосовуються в реальному житті.

Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу: проект закону не суперечить Угоді про асоціацію та праву Європейського Союзу.

Водночас в окремих положеннях проекту відсутні завершені правові механізми регулювання відповідних суспільних відносин. Зокрема, з проекту залишається незрозумілим, яким чином суб'єкти владних повноважень, а також суди мають враховувати у своїй діяльності правозастосовну практику Європейського Союзу, тому що йдеться про інтегрованість законодавчої бази.

Також звертаю увагу, що така угода, на яку ми спираємося, між Україною і Європейським Союзом не підписана і не ратифікована. До другого читання це питання можна повністю врегулювати...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Замість Макаренка – Колтунович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

**КОЛТУНОВИЧ О.С.** Дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, питання поглиблення інтеграційних процесів, які заявлені в даному проекті закону, безумовно, актуальні, і я особисто підтримую угоду щодо сертифікації промислової продукції (Угода АСАА), так званий промисловий безвіз. Було б дуже важливо, щоб ця ніша була заповнена, тому що це подолання сировинної спрямованості економіки і диспаритету чи асиметрії в товарній структурі експорту загалом України, у тому числі на ринки Європейського Союзу.

Але якщо це подає Міністерство економіки, я буду полемізувати і дискутувати з вами. А де ваші розрахунки? Де питома вага промислової продукції у структурі експорту на ринки ЄС у результаті запровадження даного нормативного-правового акта? Ми ж маємо отримати показники ефективності, щоб оцінити кумулятивний, мультиплікативний ефект, як це впливатиме на галузь і в цілому на економіку України. Або давайте підемо далі. Ми ж розуміємо, що зараз відбувається. З літа цього року у нас, скоріше за все, завершиться так звана торговельна і транспортна лібералізація. Де комплекс проектів законів, проектів постанов і всього іншого, щоб ми й надалі могли експортувати на ринки Європейського Союзу відповідну продукцію за нульовими квотами, митами і таке інше? Тому з цієї точки зору, на мій суб'єктивний погляд, Міністерство економіки, Кабінет Міністрів мають суттєво доопрацювати проект, щоб суттєво посилити економічний потенціал України.

І найважливіше. Коли ви даєте чи генеруєте цифровий фактаж, маєте показати ефективність законодавчого акта в даному випадку для України. Наприклад, експорт до ЄС становив 24 мільярди доларів у минулому році. Покажіть, наскільки він зросте, тоді я зможу оцінити ефективність вашого нормативно-правового акта для економіки і для громадян України. Поки що цього немає.

Дякую за увагу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Кириленко Іван Григорович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

**КИРИЛЕНКО І.Г.** Прошу передати слово Івану Івановичу Крульکو.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Іван Іванович Крулько. Будь ласка.

**КРУЛЬКО І.І.,** *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина» уважно розглянула цей законопроект. Ми будемо голосувати за нього в першому читанні, виходячи з основної мети, – пришвидшення інтеграції України до Європейського Союзу. Ми розуміємо, що питання сертифікації українських товарів і товарів з Європейського Союзу, які потрапляють на українську територію, має бути абсолютно уніфіковано.

Хочу зазначити нашу принципову позицію, що під час доопрацювання цього законопроекту до другого читання ми маємо врахувати ключову річ – взаємність. Тобто якщо Україна сертифікувала якісь товари, то наші сертифікати мають визнаватися в країнах Європейського Союзу. Якщо в Європейському Союзі сертифіковані будь-які товари, вони не повинні повторно сертифікуватися в Україні, тому що в нас це перетворилося на корупційну годинничку, коли сидять кантори, які видають папірці. Вони нічого не сертифікують, але при цьому з громадян України просто знімають кошти. Скажіть, будь ласка, якщо людина купила автомобіль «Мерседес», навіщо його сертифікувати українським сертифікаційним органом? Що український сертифікаційний орган може встановити по автомобілю «Мерседес» чи «БМВ»? Та нічого. Це вже сертифіковано в Європейському Союзі.

На наше переконання, така взаємність мусить існувати. Цей законопроект позитивний у цьому контексті. Але ми вважаємо, що захист національного інтересу, який полягає в тому, що сертифікати вироблених в Україні товарів мають визнаватися в Європейському Союзі, це абсолютно доцільно і правильно. Наші переговірники, які на сьогодні працюють, повинні захищати не лише «чого изволите», але й інтереси Української держави і нашого товаровиробника.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми обговорили цей проект закону. Переходимо до голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо гармонізації сфери акредитації органів з оцінки відповідності та системи технічного регулювання з вимогами Європейського Союзу» ([№ 12221](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 286.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Дякую.

---

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями» ([№ 12310](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова заступника міністра юстиції України Сугак Людмилу Петрівну. Будь ласка.

**СУГАК Л.П.**, заступник міністра юстиції України з питань європейської інтеграції. Шановні народні депутати! Шановний головуєчий! Проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями» розроблений з метою імплементації положень Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями, а також відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України».

Зміни, які пропонується внести в даному проекті закону, спрямовані на імплементацію статей 4 та 10 конвенції і передбачають посилення відповідальності за шкоду об'єктам культурної спадщини та архівним документам. Пошкодження, незаконне знищення архівних документів як об'єктів культурної спадщини тягнутиме кримінальну, а не адміністративну відповідальність. Крім того, у статтях 298 та 298<sup>1</sup> Кримінального кодексу передбачається деталізувати склади злочинів та посилити санкції за незаконне проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних чи підводних робіт, а також за умисне незаконне знищення і руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини.

З прийняттям запропонованих змін українське законодавство наблизиться до відповідних стандартів ЄС. При цьому буде посилено відповідальність за вчинення вищевказаних злочинів щодо культурних цінностей на всій території України включно з тимчасово окупованою територією, що має особливо важливе значення з огляду на численні факти незаконних археологічних розкопок, вивезення і розграбування культурних цінностей із закладів культури, які здійснюють представники держави-агресора, тіньові структури, «чорні» археологи.

Шановні народні депутати, просимо підтримати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Запрошую до слова для співдоповіді щодо цього проекту закону голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Іонушаса Сергія Костянтиновича. Будь ласка.

**ІОНУШАС С.К.,** голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановна президіє! Комітетом з питань правоохоронної діяльності підготовлений до розгляду в першому читанні проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями» (№ 12310).

Хочу звернути вашу увагу, що цей законопроект є імплементаційним до Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями, яка вже підтримана Верховною Радою і прийнятий закон.

Законопроектом № 12310 пропонується внести зміни до статті 92 Кодексу України про адміністративні правопорушення, статей 193, 298 та 298<sup>1</sup> Кримінального кодексу України, і деталізувати склади правопорушень та посилити санкції за незаконне проведення археологічних розвідок, інших земляних, підводних робіт та за умисне знищення, руйнування, пошкодження об'єктів культурної спадщини. Саме культурна спадщина ідентифікує нас як державу, як народ і є предметом регулювання на рівні Ради Європи.

Ми пропонуємо внести зміни до Кримінального кодексу і посилити відповідальність за правопорушення, пов'язані з нашими культурними цінностями.

Тому, шановні колеги, давайте проголосуємо і підтримаємо цей законопроект у першому читанні і разом доопрацюємо до другого читання. Давайте берегти наші культурні цінності.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Сірко Юлія Леонідівна, фракція «Голос». Будь ласка.

**СІРКО Ю.Л.** Бачите, прізвище змінила – і в мене тепер бенефіс.

Прошу передати слово пані Тамілі Ташевій.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Це просто у перший день подарунок – у вас пріоритетна кнопка.

Будь ласка, Таміло Рамілівно.

**ТАШЕВА Т.Р.,** член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую. Шановні колеги! Війна, яку веде російська федерація з 2014 року, спрямована не лише проти нашої держави, армії, а й проти всього нашого народу і його існування. Росія цілеспрямовано атакує нашу культуру, історію, пам'ять, прагнучи стерти саму українську ідентичність, бо тільки таким чином вона може перемогти. Під прицілом – пам'ятки архітектури, музеї, архіви, храми, об'єкти археологічної спадщини, і ми не можемо дозволити агресору знищити те, що формує нашу націю. Однак ворогу часто допомагають ті, хто руйнує українську культуру всередині України задля особистої вигоди. Це контрабандисти, «чорні» археологи, ті, хто пошкоджує і приховує унікальні культурні цінності, заробляючи гроші і свідомо чи несвідомо допомагаючи ворогу стирати нашу історичну пам'ять.

Законопроект № 12310 посилює відповідальність за руйнування чи пошкодження культурних пам'яток, незаконні археологічні розкопки, псування та приховування унікальних документів. Він чітко криміналізує дії осіб, які заробляють на контрабанді та нищенні культурних цінностей, встановлює міжнародні стандарти захисту нашої культурної спадщини.

Тому прошу підтримати цей законопроект. Фракція «Голос» підтримуватиме його сьогодні.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Веніславський Федір Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово народному депутату Неклюдову.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Владлен Неклюдов. Будь ласка.

**НЕКЛЮДОВ В.М.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, це важливий законопроект не лише з точки зору, як казав мій колега Сергій Іонушас, підтримки, імплементації певних норм, коли ми будемо приймати зміни до Кримінального кодексу України і КУпАП. Мета цього законопроекту глибша, він спрямований на те, щоб зберегти культурні цінності, які формують нашу ідентичність, підкреслюють нас як націю і захищають наші традиції, мову, інші аспекти, які включають у себе поняття «культурні цінності». Як правильно сказали колеги, не тільки ворог ззовні, а й всередині, руйнує ці культурні цінності. Ми не можемо не виконати великий запит на те, щоб прийняти ці зміни.

Хочу також сказати, що дуже важливим моментом є те, що паралельно з пропонуваними змінами створено ТСК з розслідування порушень у сфері охорони культурної спадщини, яку очолив наш колега Максим Ткаченко. Думаю, буде сильна синергія під час розслідування фактів руйнування культурних цінностей, знищення пам'яток культури, історії, фізичної культури і спорту.

Шановні колеги, ми зможемо реалізувати превентивну функцію і запобігти численним правопорушенням, коли буде синергія, працюватиме ця ТСК і ми приймемо ці зміни. Разом з правоохоронними органами ми зможемо вжити всіх заходів задля того, щоб зберегти культурні цінності.

Прошу підтримати.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Герасимов Артур Володимирович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

**ГЕРАСИМОВ А.В.,** член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимирі В'ятровичу. Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Володимир Михайлович В'ятрович. Будь ласка.

**В'ЯТРОВИЧ В.М.** Безумовно, передбачені цим проектом криміналізація нищення архівних документів, посилення відповідальності за незаконні археологічні розкопки, умисне руйнування чи пошкодження об'єктів культурної спадщини є важливим і правильним рішенням. Однак цього недостатньо. Відповідно до статей 7 і 8 Нікосійської конвенції кримінальним правопорушенням має вважатися будь-яке свідоме набуття права власності

на незаконно викуплені чи вивезені цінності або їх розміщення на ринку. Тому необхідно передбачити покарання і за ці злочини також. Так само потрібно передбачити відповідальність за не повернення тимчасово вивезених з України культурних цінностей. Тому ми підтримуємо рішення щодо застосування статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час підготовки цього законопроекту до другого читання.

Водночас хочу закликати правоохоронний комітет розглядати цей і всі інші проекти відкрито і гласно, запрошувати до роботи над поправками і на засідання комітету депутатів, представників громадськості, експертів, анонсувати засідання на сайті. Словом, робити те, що роблять всі інші комітети вже давно. А не проводити засідання напівзакрито, вкидати в зал проекти, які викликають суспільне обурення на кшталт того, про який ми говорили цього тижня, – про використання Національною гвардією зброї проти громадян.

Принагідно також звертаю увагу, що Президент України грубо порушує Конституцію України, два місяці не підписуючи закон (проект [№ 11321](#)), який законодавчо забезпечує відкритість роботи комітетів. Конституція дає Президенту 15 днів на підписання закону. Ганебній практиці постійного порушення цих строків давно час покласти край.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається Кожем'якіну Андрію Анатолійовичу. Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

**ЦИМБАЛЮК М.М.** Фракція «Батьківщина». Дякую. Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні колеги! Фракція «Батьківщина» підтримуватиме законопроект у першому читанні, бо насправді важливо, щоб ми ратифікували угоду і Рада Європи поширює свої повноваження щодо захисту культурної спадщини саме на території України.

До другого читання ми плануємо вносити поправки. Нас турбує, що знищення архівних документів, які не є національними пам'ятками, декриміналізується. Знищення архівних документів, які згідно з законом повинні зберігатися, це все-таки має бути під контролем держави.

Щодо культурної спадщини, особливо в період воєнного стану, коли ми бачимо, як російська федерація знищує її своїми ракетними та іншими ударами по території України і вона, на жаль, не зможе бути вже відновлена, – ці злочини мають бути кримінально караними. Завдання правоохоронних органів – документувати такі випадки, щоб у майбутньому можна було на міжнародному рівні кримінально переслідувати осіб, які давали накази щодо ракетних та інших ударів по території України. Ми пам'ятаємо випадки знищення культурної спадщини: Львів, Одеса, Київ та інші міста.

Пропоную голосувати за цей законопроект і до другого читання його удосконалити, щоб справді відповідати європейським стандартам і достойно захищати нашу культурну спадщину, розуміючи, що вона не належить

теперішньому поколінню. Це те, що залишилося нам, і ми зобов'язані передати нашим нащадкам.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями» ([№ 12310](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

---

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності» ([№ 12320](#)).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути цей законопроект за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 225.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат Мамка Григорій Миколайович. Будь ласка.

**МАМКА Г.М.,** *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні колеги, хочу звернути увагу на цей законопроект й акцентувати на тому, що адвокатська спільнота наділена спеціальним Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», відповідно до якого вони отримують спеціальні дозволи для ведення професійної діяльності. Це окремий вид професійної діяльності з надання таких послуг, як представлення та захист тих чи інших прав на різних судових стадіях чи в будь-яких інстанціях, які надаються громадянам України чи юридичним особам.

Якщо є професійна діяльність, яка регулюється спеціальним законом, то будь-яке втручання, на мою думку, є перешкоджанням адвокатській діяльності. Цим законопроектом не визначаються ті питання, які повинні бути. У ньому

встановлюється заборона ототожнення адвоката з клієнтом як гарантія адвокатської діяльності. І клієнт, і адвокат – це різні поняття. Той, хто цього не дотримується, повинен нести відповідальність. У законопроекті запроваджуються зміни шляхом застосування адміністративної відповідальності, розмежовуються і визначаються вимоги щодо порушення гарантій адвокатської діяльності, відповідальність за що вже передбачена.

Цим законопроектом пропонується внести зміни щодо адміністративної та кримінальної відповідальності, щоб ті юридичні чи фізичні особи, які ототожнюють і порушують права адвокатів, відповідали відповідно до закону.

Дякую (*Оплески*).

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Бачите, потужне адвокатське лобі подякувало вам.

Шановні колеги, ідемо далі.

До слова запрошується голова Комітету з питань правоохоронної діяльності Сергій Костянтинович Іонушас.

Будь ласка.

**ІОНУШАС С.К.** Шановні колеги, почну свій виступ з дуже простих слів – слів правосуддя. Згідно із Конституцією України до правосуддя відносяться суди, прокуратура і адвокатура. Ми багато чого зробили для правоохоронного сектору, прокуратури, судів в умовах воєнного стану, але потрібно подумати ще й про інший бік кримінального процесу – адвокатуру.

Автори законодавчої ініціативи, зокрема я особисто, зазначають, що проблема ототожнення адвоката з клієнтом, на жаль, набула особливої гостроти. Це пов'язано з різким зростанням кримінальних правопорушень і кримінальних проваджень, у тому числі через збройну агресію. Але, шановні колеги, ми пам'ятаємо, що живемо у правовій державі, і кожному забезпечується право на захист, зокрема безоплатна правова допомога. Тож з метою збалансування системи правосуддя й підготовлено даний законопроект.

Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні розглянув даний законопроект і рекомендує Верховній Раді прийняти його за основу.

Колеги, прохання підтримати адвокатів. Я це зазначаю як адвокат, який призупинив діяльність на час виконання своїх депутатських обов'язків у Верховній Раді. Шановні колеги, прошу підтримати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Колеги, прошу записатися на обговорення цього законопроекту від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Хто б сумнівався, Ватрас Володимир Антонович. Будь ласка.

**ВАТРАС В.А.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Щиро дякую колегам з правоохоронного комітету – народним депутатам Мамці, Іонушасу та іншим, які підтримали цю законодавчу ініціативу і внесли даний законопроект у зал парламенту.

Ще у травні минулого року я разом з колегами ініціювали внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо недопущення ототожнення адвоката з клієнтом. Даний законопроект, на жаль, не розглянутий, але, можливо, не на жаль, а на щастя, оскільки мої колеги з правоохоронного комітету його доопрацювали, зробивши комплексним. У ньому передбачається внесення змін не лише до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині заборони ототожнення адвоката з клієнтом, а й до Кримінального кодексу України і викладення в новій редакції нового складу злочину щодо заборони втручання в діяльність захисника, конкретизується заборона щодо недопуску адвоката до приміщень суду, органів прокуратури, державних установ, підприємств та організацій, забороняється незаконне прослуховування адвоката, втручання в конфіденційність побачень адвоката з клієнтом та запроваджується багато іншого.

До того ж у законопроекті передбачається можливість змінити підслідність досудового розслідування кримінальних правопорушень – передати розгляд з підрозділів Національної поліції України до Державного бюро розслідувань.

Адвокатське середовище підтримує даний законопроект, підкомітет з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги також просить його підтримати, як і понад 40 адвокатів, які перебувають в залі парламенту. Переконалий, що його має підтримати й кожен народний депутат, щоб посилити гарантії діяльності адвокатури. Прошу тиснути зелену кнопку.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Івченко Вадим Євгенович просить передати слово Кожем'якіну Андрію Анатолійовичу. Будь ласка.

**КОЖЕМ'ЯКІН А.А.**, голова Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Добрий день, шановна президіє, шановні колеги. Даний законопроект, дійсно, сприяє покращенню захисту професійних прав адвокатів. Але, ми вважаємо, він усе-таки потребує доопрацювання до другого читання, зокрема, щодо підвищення рівня відповідальності, особливо службових осіб. Ну, і ви знаєте, відповідно до законопроекту розширюється захист адвокатів згідно із статтею 397 Кримінального кодексу України – незаконне перешкоджання

прибуттю адвоката до суду, органів досудового розслідування, перешкоджання зустрічі, тобто умисне перешкоджання професійній діяльності. Усе це ми проходили під час «потужного» управління пана Януковича, знаємо.

Це правильний законопроект. Фракція «Батьківщина» буде його підтримувати. Єдине, з досвіду роботи в п'яти скликаннях і очолювання протягом двох скликань правоохоронного комітету, хочу сказати, що я помітив таку закономірність і тенденцію: на початку каденції правляча коаліція, як правило, такі законопроекти відхиляє або не додає голосів, а під кінець каденції, ну, повірте, щоразу вона з охотою, натхненням підтримує, тому що на майбутнє необхідно посилити роль адвоката, аби чого не вийшло.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається Славицькій Антоніні Керимівні, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

**СЛАВИЦЬКА А.К.,** член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Це, дійсно, той випадок, коли адвокатська спільнота і народні депутати, які займалися адвокатською діяльністю, хочуть подякувати членам профільного комітету за таку ініціативу.

Ми знаємо, однією з гарантій адвокатської діяльності серед іншого є те, що забороняється ототожнювати адвоката і клієнта, як, власне, і те, що якщо ведуться якісь слідчі дії стосовно адвоката, то погоджує їх прокурор відповідного рівня. Проте на практиці, насправді, усе відбувається навпаки. Завжди адвокатів ділять на поганих і не дуже, в залежності, інтереси якого клієнта вони представляють. Адвокатів прослуховують, і нещодавно в Європейському суді з прав людини вже з'явилася справа, у якій констатовано таке порушення.

Тому, щоб гарантії адвокатської діяльності були реально дієвими, й потрібно приймати цей законопроект, який передбачав би реальну відповідальність за порушення цих гарантій.

Депутатська група, звісно, підтримуватиме даний законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Завершальний виступ – Гончаренко Олексій Олексійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

**ГОНЧАРЕНКО О.О.** Прошу передати слово колезі Сергію Алексєєву. Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Сергій Алексєєв, і потім ще виступить Ірина Мирославівна. Будь ласка.

**АЛЕКСЄЄВ С.О.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, хочу нагадати, що адвокатура – це єдиний конституційний інститут, що гарантує право на правову допомогу громадянам. Скажіть, будь ласка, як адвокат може гарантувати право на правову допомогу громадянам, якщо в нього самого є певні проблеми з гарантіями щодо його професійної діяльності? Ми знаємо про неодноразові порушення прав адвокатів, але жодна особа не була притягнута до відповідальності за будь-яке порушення прав адвокатів. Зміцнюючи професійні права щодо адвокатської діяльності, ми, насправді, зміцнюємо право на захист кожного громадянина.

Цей законопроект, звісно, є дуже важливим кроком на шляху до реформи щодо гарантій прав адвокатів. У ньому вперше пропонується ввести відповідальність за ототожнення адвокатів з клієнтами. Це світова практика. Ніколи не можна ототожнювати адвоката з його клієнтом. Це по-перше. По-друге, уперше органам адвокатського самоврядування надаються права на складання адмінпротоколів і притягнення до адміністративної відповідальності за порушення прав адвокатів. Також посилюється кримінальна відповідальність за порушення прав адвокатів.

Фракція «Європейська солідарність» підтримуватиме цей законопроект з подальшим його доопрацюванням до другого читання, щоб ще більше посилювати гарантії незалежності прав адвокатів. Тому прошу зал підтримати цей законопроект і готуватися до другого читання.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Констанкевич Ірина Мирославівна, і після цього голосуємо.

Ірино Мирославівно, будь ласка.

**КОНСТАНКЕВИЧ І.М.,** перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець). Депутатська група «Партія «За майбутнє». Безперечно, ми підтримуємо даний законопроект, бо вважаємо його прогресивним, сучасним і потрібним для покращення гарантій адвокатської діяльності в Україні.

Водночас, хотіла б наголосити, що, якщо ми говоримо про гарантії адвокатам, то повинні й казати про якість тих послуг, які надають адвокати. Ви правильно наголосили, що в залі є 40 адвокатів, які могли б і на цю проблему звернути увагу. Вона виникла під час ветеранських форумів, що ми проводили в різних регіонах упродовж року. Ветерани не раз скаржилися, що під час

захисту їхніх прав з боку адвокатів, на жаль, відбуваються порушення. Тому, колеги, зверніть, будь ласка, на цю проблему увагу під час підготовки законопроекту до другого читання. Ми дуже хочемо, щоб...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Дмитре Олександровичу, після голосування? Добре.

Шановні колеги, будь ласка, займіть робочі місця, переходимо до голосування за цей законопроект.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності» ([№ 12320](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Колеги, вітаю.

---

З процедури – Разумков. Будь ласка.

**РАЗУМКОВ Д.О.** Дякую, Руслане Олексійовичу. Прошу виключити наступне питання з порядку денного, тому що цей проект постанови не відповідає закону. Такі рішення можна приймати лише у випадку або окупації, або тимчасового оточення населеного пункту. На щастя, у Київській області жоден населений пункт не оточений. Ми зараз говоримо про Гостомельську селищну раду. Колеги, якщо сьогодні ви за це проголосуєте, завтра такими самими узурпаційними кроками знесуть Київ, Львів, Волинь, Закарпаття, інші міста України. Давайте не дозволяти знищити місцеве самоврядування, демократію в Україні.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Дмитре Олександровичу, ви пропонуєте зараз змінити черговість розгляду питань і виключити наступне питання з порядку денного на сьогодні? Я правильно зрозумів?

Ставлю на голосування пропозицію Дмитра Разумкова не розглядати зараз проект постанови [№ 13106](#). Прошу голосувати.

«За» – 97.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Переходимо до розгляду проекту Постанови «Про здійснення начальником Гостомельської селищної військової адміністрації Бучанського району Київської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 13106](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 224.

Рішення не прийнято.

Проект постанови не включено до порядку денного сесії, тому він не розглядатиметься сьогодні. Але його можна буде включити до порядку денного будь-якого дня.

Наступний законопроект № 11398. Ось не вистачило саме двох голосів народних депутатів, які сидять і прекрасно спілкуються в залі.

Андрію Вікторовичу, ви щось планували? Не плануйте. Ідемо далі.

---

Оголошується до розгляду проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення функціонування публічних електронних реєстрів у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері» ([№ 11398](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 204.

Рішення прийнято.

До слова запрошується заступник міністра цифрової трансформації України з питань розвитку ІТ Борняков Олександр Сергійович.

**БОРНЯКОВ О.С.,** заступник міністра цифрової трансформації України з питань розвитку ІТ. Шановні народні депутати, шановні колеги! Даний законопроект розроблено у зв'язку з необхідністю приведення законів України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» та «Про державні лотереї в Україні» у відповідність із вимогами Закону України «Про публічні електронні реєстри» з метою цифровізації та дебіюрократизації процесів надання уповноваженими органами адміністративних послуг та ведення реєстрів, які є частинами єдиної інтероперабельної системи публічних електронних реєстрів України.

Тому законопроектом передбачається врегулювати такі питання: оптимізація кількості державних реєстрів, ведення яких покладено на уповноважений орган, шляхом їх об'єднання; економія не менше 6 мільйонів гривень бюджетних коштів, необхідних для створення відповідних реєстрів, які є складовими інформаційно-комунікаційної системи; цифровізація процесу накопичення інформації про організацію азартних ігор та операторів державних

лотерей, та забезпечення їх публічності; цифровізація адміністративних послуг, зокрема, видачі ліцензій програмними засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, що забезпечить мінімізацію суб'єктивних рішень; автоматизація розгляду заяв про самообмеження та внесення до реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, наприклад, військових; автоматизація отримання витягів з реєстрів через електронні кабінети; врегулювання питання внесення до реєстру надавачів інформаційних послуг у сфері організації та проведення азартних ігор, ліцензії яким видає уповноважений орган; врегулювання питання накопичення в реєстрі інформації про видачу уповноваженим органом дозволів, що підтверджують відповідність приміщень встановленим законом умовам для грального закладу.

Проект закону потребує мінімального доопрацювання. Прошу його підтримати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань цифрової трансформації Швачко Антон Олегович.

Будь ласка, Антоне Олеговичу.

**ШВАЧКО А.О.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановний головуючий, шановні колеги! У законопроекті пропонується забезпечити підтримку та реалізацію взятого державою курсу на відкритість, прозорість у гральному бізнесі, запроваджуючи максимальну цифровізацію всіх адміністративних процесів, цифровізувати та зробити підзвітними, підконтрольними всі процеси – від подачі заяв до отримання ліцензій з Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, оптимізувати реєстри, скорочуючи їхню кількість від восьми до трьох, та зекономити бюджетні кошти на їх ведення. У сфері грального бізнесу законопроектом пропонується привести положення законів України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» та «Про державні лотереї в Україні» у відповідність із вимогами базового Закону України «Про публічні електронні реєстри».

За результатами обговорення комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення функціонування публічних електронних реєстрів у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері» (№ 11398 від 10.07.2024), поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу. Прошу підтримати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність».

**В'ЯТРОВИЧ В.М.** Прошу передати слово Южаніній Ніні Петрівні.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

**ЮЖАНІНА Н.П.,** *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановні колеги, як ви зрозуміли, у сфері азартних ігор величезні зміни. Насамперед хочу сказати, що тепер Міністерство цифрової трансформації України формуватиме політику у сфері азартних ігор, а контроль за виконанням і за впровадженням цієї політики здійснюватиме нещодавно створене Державне агентство України «ПлейСіті». Насправді, питань було дуже багато. Передусім дякую, що представник міністерства зустрівся з фракцією, саме заступник міністра. Це була цінна зустріч, ми прояснили багато питань.

Усі абсолютно чітко усвідомлюють, що сьогодні немає розуміння, що відбувається у сфері азартних ігор, взагалі звідки з'явилися гроші, які крутяться в цій сфері, і що вони означають. Як нам пояснили, перший крок, який хоче зробити міністерство, – для прозорості об'єднати п'ять реєстрів, і це початок того, чим вони збираються займатися.

Проте виникає багато запитань, тому що, і я казала це заступнику міністра, не пізніше 13 серпня 2022 року мав запрацювати реєстр онлайн-моніторингу всіх ставок, що робляться в цій сфері. Звісно, він не запрацював. Уявляєте, ця галузь стільки років безконтрольно діє в Україні. Там відбуваються і народжуються нові схеми не лише ухилення від оподаткування, а й обертання готівкових коштів, які перетворюються на безготівкові.

Ми домовилися, що зможемо розглядати всі наступні питання. Проте допоки ви не запровадите і не запустите в роботу саме систему онлайн-моніторингу, ми нічого підтримувати не будемо, на жаль. Адже ми усвідомлюємо, яку шкоду економіці наразі завдає ця галузь і це питання. Тому починайте працювати, у вас є крайній термін. За новими змінам ви маєте...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Герус Андрій Михайлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ГЕРУС А.М.,** *голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Сергію Штепі.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Сергій Сергійович Штепа. Будь ласка.

**ШТЕПА С.С.,** *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день, шановні колеги! Держава вживає вичерпних заходів, щоб аграрний бізнес ефективно працював і були зупинені ті негативні, подекуди навіть ганебні явища, які нещодавно мали місце.

У цьому проекті закону пропонується оптимізувати кілька реєстрів і об'єднати їх у Єдиний реєстр у сфері організації та проведення азартних ігор. Цей реєстр міститиме вичерпну інформацію про організаторів азартних ігор, про гральні заклади, про гральне обладнання, вебсайти, через які відбувається організація та проведення азартних ігор в мережі «Інтернет», і про відомості щодо наданих ліцензій. До того ж адміністративні послуги і процеси буде максимально цифровізовано, що сприятиме уникненню корупційних факторів у цій сфері.

Тому прошу підтримати цей законопроект і проголосувати за.  
Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Слово надається Лукашуку Богдану Олеговичу, фракція політичної партії «Батьківщина». Будь ласка.

**ЛУКАШУК Б.О.** Прошу передати слово голові фракції «Батьківщина» Тимошенко Юлії Володимирівні.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка, Юліє Володимирівно.

**ТИМОШЕНКО Ю.В.,** *член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, хочу нагадати, що саме команда фракції «Батьківщина» попереджала про неможливість легалізувати гральний бізнес, що не буде ніяких надходжень від сплати податків до бюджету. Ми попереджали, що буде епідемія лудоманії, тобто гральної залежності, особливо у тих, які мають найбільший стрес.

І ви знаєте, що той закон, який ви, «слуги народу», прийняли щодо легалізації грального бізнесу, призвів до епідемії лудоманії саме у Збройних Силах України, про що заявляв Президент України, з приводу чого є рішення РНБО. Як наслідок, нічого не змінилося, і ваш дозвіл зробити гральний бізнес легальним продовжує знищувати українську націю.

Те, що немає надходжень до бюджету, – це лише одна частина цієї проблеми, а друга частина цієї проблеми – це руйнація здоров'я, психологічного

стану українців, та ще й, вдумайтеся, за 2023 рік українці у гральному бізнесі втратили 159 мільярдів гривень. Ви розумієте, яку цифру ви витягли з кишень звичайних українців, з бюджетів родин? Сьогодні ви несете відповідальність, що 159 мільярдів гривень пішли не на освіту, не на харчування дітей, не на забезпечення родин, а конкретно шахраям з російською пропискою. Тобто країна-агресор з нас знімає ці гроші...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Слово надається Колтуновичу, після нього ще виступить Железняк, і голосуємо.

Колтунович Олександр Сергійович. Будь ласка.

**КОЛТУНОВИЧ О.С.** Дякую. Шановний пане Голово, знаєте, коли я з трибуни Верховної Ради України закликав до структурної перебудови економіки, жодним чином навіть не уявляв, що уряд структуруватиме нашу економіку та ВВП в бік грального бізнесу та інших подібних секторів економіки.

Хотів би звернути увагу, що коли наші ідеологічні опоненти апелювали до ефективності запровадження грального бізнесу в Україні, вони акцентували увагу, що збільшуватимуться надходження до державного бюджету, що зменшуватиметься дефіцит державного бюджету, який надзвичайно великий і покривається за рахунок запозичень. Ми бачимо, що сьогодні залишається рекордний дефіцит державного бюджету, економічний ефект від реалізації даного концепту, м'яко кажучи, сумнівний, а колеги в попередніх виступах наводили приклади навпаки від'ємного ефекту, який насамперед пов'язаний з впливом на пересічних громадян України.

Повторюю і ще раз закликаю, бо все-таки це урядовий законопроект. На сьогодні ми маємо суттєве погіршення економічної ситуації, сповільнення темпів зростання валового внутрішнього продукту до 1,1 відсотка (це при тому, що ми відновлюємо падіння ВВП попередніх періодів, насамперед 2022 року), серйозні проблеми у промисловому виробництві, особливо в окремих енергоємних секторах промисловості. Ось на чому має бути сфокусована увага Кабінету Міністрів України, щоб врегульовувати ці питання. Я вже не кажу про падіння на 11,5 відсотка експорту, підвищення облікової ставки, галопуючу річну інфляцію і таке інше.

Тому комплекс економічних рішень має впливати насамперед на ті структурні економічні проблеми, які на сьогодні накоплені й потребують негайного розв'язання. Думаю, питання грального бізнесу жодним чином не врегулює ані питання експорту, ані питання падіння ВВП, ані питання інфляції тощо.

Тож попрошу уряд все-таки реагувати на виклики часу гідно і своєчасно.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Слово для завершального виступу надається Железняку Ярославу Івановичу, і після цього голосуємо.

Будь ласка, Ярославе Івановичу.

**ЖЕЛЕЗНЯК Я.І.**, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, я з великою повагою ставлюся до Міністерства цифрової трансформації України пана Борнякова, представників комітету, але закликаю не голосувати за цей законопроект.

Наша ТСК і комітет змогли добитися, щоб податки з «ігорки» за один рік виросли у 106 разів. Різниця – 20 мільярдів гривень. Але далі, а там треба наводити порядок, це неможливо зробити без реєстру онлайн-моніторингу ставок, про який казала Ніна Петрівна Южаніна, і я повністю з нею погоджуюся.

Зараз ми своїм рішенням віддали керівництво цією новою комісією «ігорки» Мінцифрі, чекаємо впровадження цієї системи, і лише після цього готові давати будь-які додаткові повноваження щодо інших реєстрів. Повірте, без цього ми не зможемо нормально збирати податки й наводити лад.

Прошу цей законопроект направити на повторне перше читання чи співавтору, але зараз за нього не голосувати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення функціонування публічних електронних реєстрів у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері» ([№ 11398](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 177.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 202.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, є пропозиція направити цей законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 204.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги... (*Шум у залі*). Слухайте, ну, яке загальне обговорення? Законопроект відхилено.

Дякую.

Рухаємося далі. Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основи національного спротиву» щодо залучення ветеранів війни до організації та здійснення підготовки громадян України до національного спротиву» ([№ 9421](#)).

Шановні колеги, тут буде небагато поправок: три – від фракції «Європейська солідарність», одна – Тарасенка, і голосуємо.

Хто виступатиме від фракції «Європейська солідарність»? Називайте номер поправки.

Геращенко. Будь ласка.

**ГЕРАЩЕНКО І.В.**, член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу дати 3 хвилини на виступ. У нас були поправки 1, 4 і 11. Дві поправки враховано редакційно, одна поправка, на жаль, відхилена, а вона була важлива, оскільки стосувалася такого.

Ми пропонували, щоб військово-патріотична підготовка здійснювалася не лише в літніх таборах, а також була посилена в закладах навчання, і не лише в школах, а й у професійно-технічних училищах, університетах. Чесно кажучи, ми не дуже зрозуміли, чому ця поправка була відхилена, для нас є очевидним, наскільки сьогодні важливе питання посилення військово-патріотичного виховання. Хотілося б почути позицію комітету з цього приводу і поставити саме поправку 11 на голосування. Просимо зал її підтримати.

Враховуючи, що залишився час, колеги, я хотіла б звернути увагу на ще один важливий аспект стосовно поваги до загиблих...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Позиція комітету щодо поправки 11. Ірино Володимирівно, вірно? Будь ласка.

**ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В.** Шановні колеги, поправку 11 комітет відхилив у зв'язку з тим, що Закон України «Про основи національного спротиву» регламентує питання початкової підготовки до національного спротиву факультативно до основного закону, що регулює підготовку до виконання військового обов'язку. Таким законом є Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» (стаття 9), де детально виписано, як необхідно здійснювати підготовку до військової служби в навчальних закладах. У випадку врахування поправки, запропонованої пані Іриною та колегами, виникла б колізія між двома законами, один з яких є основний – Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу», а другий – факультативний. Вийшло б, що факультативним законом ми підправляємо основний закон. Необхідно вносити зміни до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу». Тому ми відхилили цю поправку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ірино Володимирівно, ви не наполягаєте, вам пояснили? (*Шум у залі*). Давайте не будемо. Добре. Дякую. Чи поставити? Ставимо, добре.

Отже, шановні колеги, поправка 11 авторства Геращенко комітетом відхилена. Вона просить поставити її на голосування для врахування. Комітет пояснив причину відхилення, аргументи ви почули. Прошу голосувати.

«За» – 117.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Прошу показати по фракціях і групах.

Одну секунду. Ірино Володимирівно, підійдіть, будь ласка, я не розумію. А поки я надам слово Тарасенку.

Будь ласка, Тарасе. Називайте номер поправки.

**ТАРАСЕНКО Т.П.,** *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день, шановні колеги. Звертаюся до всіх з приводу поправки 7. На жаль, комітет її не врахував, а вона стосується того, що насправді цей законопроект не створює будь-яких нових умов для ветеранів, учасників бойових дій. Думаю, ми повинні все-таки попрацювати над цим законопроектом.

Я у своїй поправці пропонував, щоб національному супротиву навчали ті особи, які вміють це робити: інструктори та особи, рекомендовані командирами бойових частин. Тобто не кожна людина може передати свій досвід, це потрібно вміти робити. Однозначно, бойовий досвід потрібно використовувати.

Тому прошу підтримати поправку 7, а також проголосувати щодо цього законопроекту жовтою кнопкою і відправити його на повторне друге читання.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Це поправка 7? Будь ласка, позиція комітету.

**ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В.** Комітет відхилив цю поправку на підставі того, що народний депутат суб'єкт права законодавчої ініціативи пропонує включити до тексту закону норми, нехарактерні для законодавчого регулювання. Рекомендація командира військової частини: лише інструктори, які проводили навчання під час проходження бойових дій – це питання підзаконного нормативно-правового регулювання. Не потрібно перетворювати закон на інструкцію, як його застосовувати.

Але цей законопроект має на меті просту, чітку й зрозумілу ціль: залучити до підготовки до національного спротиву тих громадян, які мають бойовий довід, досвід ведення бойових дій, які брали участь у відстоюванні територіальної цілісності, державного суверенітету України. Це головне, що змінюється в Законі України «Про основи національного спротиву».

Тому прохання відхилити цю поправку і підтримати законопроект у другому читанні та в цілому.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Ви наполягаєте? Ставлю на голосування поправку 7 авторства Тарасенка. Комітетом її відхилено, аргументи ви почули. Автор просить поставити її на голосування для врахування. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 151.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, перепрошую, залишився ще виступ Геращенко – 1 хвилина замість двох поправок без голосування, потім ще 2 хвилини виступить Разумков замість поправок на підтвердження, і голосуємо. Тобто фактично через 3 хвилини голосуємо.

Будь ласка, Ірино Володимирівно.

**ГЕРАЩЕНКО І.В.** Колеги, користуючись нагодою, хотіла б привернути увагу до ситуації щодо військових поховань. Знаєте, наша фракція отримує чисельні скарги з різних регіонів України – Кривого Рогу, Київщини, центральної України, західної України – про ненормальне ставлення до військових поховань, неуважне відношення влади до цієї теми. Хочу нагадати, як у цьому залі голосувався так само з порушеннями законопроект, сьогодні це вже закон, щодо будівництва та експлуатації Національного військового меморіального кладовища. Це було понад рік тому. У цьому напрямі нічого не змінилося.

Закликаємо владу, як центральну, так і регіональну, звернути увагу на цей важливий аспект поваги до пам'яті загиблих, до родин загиблих, привести ці місця поховання в належний стан, приділяти увагу вшануванню пам'яті, і, нарешті, почати роботи щодо будівництва Національного військового меморіального кладовища, за що ви також голосували в цьому залі...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** До слова запрошується Разумков Дмитро Олександрович, і після цього, шановні колеги, будемо голосувати законопроект.

Разумков, 2 хвилини. Будь ласка.

**РАЗУМКОВ Д.О.** Дякую. Шановні колеги, пропоную підтримати цей законопроект. Пам'ятаю, як у 2021 році я докладав стільки зусиль, щоб його проголосували. Дякую колегам з міжфракційного об'єднання «Розумна політика» і всім народним депутатам, які за нього віддали голоси. Пам'ятаю той шалений спротив Офісу Президента, як все робилося для того, щоб загальмувати цей процес, тому що боялися, що з'являться сили, які можуть якось не так бути використані. Тоді займалися більше дорогами, іншими історіями, але не армією, тими викликами, що стояли перед країною. Давайте допоможемо такому закону й усім похідним нормам, які в ньому є, щоб він розвивався.

Єдина проблема, з якою ми сьогодні також стикаємося, – спротив і сили спротиву, які сьогодні працюють, зокрема за лінією фронту, втратили багато повноважень. Нам потрібно було б сконцентрувати і на цьому увагу, допомогти Силам спеціальних операцій, щоб вони мали більше можливостей знищувати ворога і на лінії фронту, і за її межами.

Тож цей законопроект треба підтримувати, тут немає політичної складової. Ми маємо зробити все, щоб Україна була готова до відсічі всіх викликів: і з військової, і з економічної, і з корупційної точок зору. Це один з тих кроків.

Прошу підтримати цей законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, прошу підготуватися, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основи національного спротиву» щодо залучення ветеранів війни до організації та здійснення підготовки громадян України до національного спротиву» ([№ 9421](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому. Дякую.

---

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» щодо удосконалення порядку надання соціальних послуг» ([№ 12124](#)).

У нас домовленість, що буде виступ Цимбалюка Михайла Михайловича, до 2 хвилин, і одразу голосуємо. Тож прошу народних депутатів підготуватися.

Михайле Михайловичу, до 2 хвилин. Будь ласка.

**ЦИМБАЛЮК М.М.** Дякую. Шановні колеги, це важливий законопроект, фракція «Батьківщина» підтримала його в першому читанні, але є ряд застережень.

Про що йдеться в цьому законопроекті? Соціальні послуги удосконалюються шляхом створення мультидисциплінарних команд, які їх надаватимуть на місцях ветеранам, учасникам бойових дій, родинам загиблих, усім, кому держава надає соціальні послуги. На засіданні комітету відбулася дискусія щодо видатків. Через те деякі питання, на жаль, візьме на себе територіальна громада. Чи зможе вона це витримати? Це було найбільшим каменем спотикання.

Загалом це важливий законопроект, який потрібен сьогодні на місцях, і він розкриває нові форми надання соціальних послуг.

Прошу визначатися шляхом голосування.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» щодо удосконалення порядку надання соціальних послуг (№ 12124) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому. Дякую.

---

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення процедури відрядження суддів в порядку тимчасового переведення судді іншого суду» ([№ 12331](#)) та альтернативні до нього законопроекти [№ 12331-1](#), [№ 12331-2](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Шановні колеги, прошу голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 211.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Колеги, хто з авторів презентуватиме свій законопроект? Скороход Анна Костянтинівна не наполягає. Микола Олексійович не наполягає.

Ватрас Володимир Антонович, після цього виступатиме Павліш.

Будь ласка, Володимире Антоновичу.

**ВАТРАС В.А.** Шановні колеги, до вашої уваги пропонуються законопроекти № 12331, № 12331-1 і № 12331-2.

Чим зумовлено необхідність розв'язання проблеми, що постала на сьогодні, і підготовки зазначених законопроектів? Справа в тому, що найближчим часом спливає граничний строк відрядження суддів, які були

тимчасово переведені до інших судів два роки тому відповідно до рішення Голови Верховного Суду чи особи, яка його заміняла. Оскільки ми приймали законопроект під час воєнного стану, у період, коли Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Вища рада правосуддя не мали можливості працювати, вирішили це питання на той час таким чином.

На сьогодні проблема не зникла. І серед тих вакантних посад суддів, які на сьогодні є, понад 1200 місць – у місцевих загальних судах, конкурс стосовно яких оголошено і не завершено, його завершення планується у 2026 році, і близько 700 місць – в апеляційних судах, конкурс стосовно яких також оголошено і не завершено, його завершення планується в кінці 2025 року.

Тому хтось з авторів законопроектів пропонує продовжити строк відрядження суддів, а я у своєму альтернативному законопроекті пропоную дозволити суддям, які були відряджені, працювати до завершення зазначених конкурсів.

Прийняття законопроекту дасть змогу не зупиняти діяльність судової системи. Відряджені судді зможуть продовжувати працювати, виносити судові рішення щодо тих справ, які перебувають у провадженні. А найголовніше, це дасть змогу завершити конкурс, після проведення якого судді повернуться на свої робочі місця. Відрядження не повинно перетворюватися на переведення суддів, на що й спрямовані дані законопроекти.

Прошу підтримати.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Слово надається заступнику голови Комітету з питань правової політики Павлішу Павлу Васильовичу.

Будь ласка, Павле Васильовичу.

**ПАВЛІШ П.В.,** заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 182, Херсонська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, Комітет з питань правової політики на своєму засіданні ухвалив рішення підтримати законопроект № 12331-2, а основний та альтернативний законопроекти – відхилити.

Дійсно, необхідність розробки цих законопроектів обумовлена не лише проведенням конкурсів, а й тим, що з початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України багато судів змінили свою спеціалізацію, і суддів цих судів було переведено до інших областей.

На сьогодні законом передбачено, що в них є можливість не більше одного року і двох строків поспіль перебувати в процедурі відрядження.

Зміна норм, що пропонується в цьому законопроекті, дасть змогу впорядкувати це, бо війна продовжується вже четвертий рік. Хочу сказати, що зміна місця проживання для вимушено переміщених осіб, для суддів – це

складний процес, коли треба переводити і сім'ю, і дітей. Чесно кажучи, судді – це ті самі люди. Давайте не будемо їх мордувати, щоб вони, наприклад, кожен два роки не змінювали свого місця проживання.

Прошу підтримати цей законопроект за основу. І була рекомендація щодо застосування статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на обговорення цього законопроекту: два – за, два – проти.

Слово надається народній депутатці Локтіоновій Наталії Валентинівні, фракція «Слуга народу».

**ЛОКТИОНОВА Н.В.,** член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Ватрасу.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Володимир Антонович Ватрас. Будь ласка.

**ВАТРАС В.А.** Шановні колеги, від імені фракції «Слуга народу», Комітету з питань правової політики прошу підтримати значені законопроекти, зокрема зупинитися на альтернативному законопроекті № 12331-2.

Насамперед хотів би зауважити, що прийняттям законопроекту ми, зрозуміло, не розв'язуємо комплексно проблему кадрового голоду в судах, яка сьогодні існує, оскільки це має вирішувати не український парламент, а органи суддівського врядування, зокрема Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Вища рада правосуддя. Дійсно, Вища кваліфікаційна комісія суддів України оголосила конкурс щодо добору суддів в апеляційні суди, в суди першої інстанції. На жаль, конкурс не проходить швидко, є певні проблеми в частині проведення. І ми як парламент мусимо цю ситуацію рятувати шляхом внесення законодавчих змін. Однак ми повинні не допустити ситуації, про що зазначають і у Верховному Суді і у Вищій раді правосуддя, щоб тимчасово переведені судді не стали відрядженими назавжди.

Саме в альтернативному законопроекті пропонується розв'язати проблему тих суддів, обмежуючи строк виконання їхніх повноважень завершенням конкурсу, тобто до завершення добору в апеляційні суди та в суди першої інстанції.

Зокрема, існує проблема, що добір в суди першої інстанції завершується включенням суддів до кадрового резерву. Тому ми й пропонуємо передбачити шестимісячний строк, упродовж якого відряджений суддя здійснюватиме свої повноваження саме для того, щоб конкурсна процедура добору до суду першої інстанції завершилася.

Даний законопроект підтримують Вища рада правосуддя, Верховний Суд, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Комітет з питань правової політики. Від імені фракції та від себе особисто хочу попросити кожного колегу, який знаходиться в сесійному залі, проголосувати і підтримати його. Проблему відрядження суддів, на жаль, можемо вирішити лише ми і лише прийняттям цього законопроекту.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина».

**ЦИМБАЛЮК М.М.** Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, це називається: створити проблему, а потім тішитися, як її виправляємо. Фракція «Батьківщина» системно попереджала про проблему судової реформи. Про це не раз казали Власенко, Соболєв, Юлія Тимошенко та інші. Ні, створили проблему – некомплект суддів становить понад 30-40 відсотків, а зараз вирішуємо, як продовжити строк відрядження тих суддів, які вже понад два роки тимчасово переведені. Вибачте, що це?

Давайте хоча б продовжимо їм термін перебування на посадах суддів до оголошення завершення конкурсу. Шановні колеги, треба назвати винних, хто вносив таку ініціативу, хто обманював суспільство, керівництво держави і довів до такої ситуації.

Фракція «Батьківщина» змушена підтримати таку ідею, бо вона краща, ніж те, що є сьогодні. Проте ще раз наголошую. Колеги, у тому, що сьогодні немає рівного доступу до правосуддя, вина тих авторів, які довели до такого рівня некомплекту.

Тож давайте швидше усунемо цю проблему і не будемо розказувати про шалені здобутки в реформуванні суддівської гілки влади.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Геращенко Ірина Володимирівна, фракція «Європейська солідарність».

**ГЕРАЩЕНКО І.В.** Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

**ГОНЧАРЕНКО О.О.** Ми говоримо про суддів. А що з прокурорами? Друзі, пам'ятаєте як вся країна обговорювала прокурорів-інвалідів? Усі про це говорили, у Верховній Раді згадували, буде перевірка. Казали про Крупу, квартира якої набита «баблом», навіть сумки викидала з квартири з цим «баблом». А далі ця історія затихла, і все, почали її приховувати. Уже нічого не чути про Крупу, а стосовно хмельницьких та інших прокурорів, після

перевірки виявилось, що 74 прокурори неправомірно отримали інвалідність. На секундочку: 74 прокурори!

Як ви думаєте, скільки з них звільнили? Правильно – нуль! Нуль прокурорів звільнено! Ось тепер ми дізнаємося. Звичайно, це не проблема: зробив собі фейкову інвалідність, ну, не вийшло й добре, Бог із ним. Не страшно, просто вийшла така «незадача», звернули увагу медіа, люди і виявилось, що, ну, так... Але ж звільняти, звичайно, немає за що.

Якщо якийсь звичайний громадянин, не дай Боже, щось вкраде на тисячу гривень, то його одразу відправлять до в'язниці, а прокурори оформили фейкові інвалідності, деякі отримували ще й фейкові пенсії, забивали «баблом» квартиру Крупи, разом працювали, на цьому, напевно, й заробили фейкові інвалідності, у людей руки відпадали, щоб все нормально забити, і продовжують працювати у прокуратурі, наглядають за законністю в нашій державі. Ось таку законність ми маємо, ось таку державу ми маємо, тому люди на все це дивляться і кажуть: скільки все це продовжуватиметься? Просте запитання: скільки?

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Славицька Антоніна Керимівна. Будь ласка.

**СЛАВИЦЬКА А.К.** Шановний пане Голово, шановні колеги, ми всі мали змогу почути аргументи наших колег, які розробили зазначені законопроекти, позицію профільного комітету, навіщо потрібна згадана ініціатива. З іншого боку, це є свідченням, принаймні на моє переконання, неефективної роботи нашої так званої реформованої Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, члени якої, нагадаю, отримують по 300 тисяч гривень на місяць зарплати. Але успіх в проведенні конкурсів, як ми бачимо зі ЗМІ, це те, що їхні родичі, їхні інспектори набирають зависокі бали й успішно проходять конкурсні процедури.

До того ж Міністерство фінансів не підтримує згаданий законопроект щодо строків відряджень суддів і вважає, що загальні витрати на них можуть досягти 180 мільйонів гривень на рік.

Тому, щоб збалансувати цю суму, ми вважаємо, потрібно подавати відповідні поправки до другого читання і зменшувати зарплати членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, які не можуть похизуватися успішними конкурсами ані до Вищого адміністративного суду України, ані до апеляційних судів.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цих законопроектів. Хочу ще надати 1 хвилину Мамці, але прошу народних депутатів займати свої робочі місця.

Григорію Миколайовичу, 1 хвилина ваша. Будь ласка.

**МАМКА Г.М.** Шановні колеги, дивно виглядає, що ми врегульовуємо на законодавчому рівні ті добори, які повинні бути, щодо комплектування судів апеляційних інстанцій суддями. Я офіційно звертався до Державної судової адміністрації і отримав відповідь, що на даний час у деяких апеляційних судах понад 50 відсотків некомплекту суддів. Це нормально? Ні. Куди дивиться Державна судова адміністрація, яким чином відбуваються конкурси, де збій? На жаль, ніхто в цьому не розбирається. Парламенту це набагато більше потрібно.

На мою думку, законопроект необхідно підтримати в першому читанні і до другого читання вирівнювати його поправками для функціонування. У залі казали, що немає проблем у судах, давайте підемо назустріч, не потрібно мордувати суддів. А коли судді мордують людей або тих осіб, стосовно яких розглядають справи?! Необхідно...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо загального строку відрядження судді» ([№ 12331-2](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

---

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури» ([№ 12278](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 209.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, до слова запрошується голова Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякова Галина Миколаївна.

Галино Миколаївно, оскільки ви виступатимете і від авторів, і від комітету, – до 4 хвилин, ознайомте нас, будь ласка, з рішенням комітету.

**ТРЕТЬЯКОВА Г.М.** Дякую. Шановні народні депутати, одразу скажу, що комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді підтримати цей законопроект за основу.

Водночас попередні виступаючі запитували з цієї трибуни: «доколе» в нас буде несправедливість? У цьому законопроекті є відповіді на частину запитань «доколе». І ми знову, як і в попередніх законопроектах, повертаємося до питання справедливості перерозподілу в солідарному рівні пенсійного забезпечення.

Гроші в солідарній системі не беруться нізвідки, їх сплачують платники податків, платники єдиного соціального внеску залежно від того, яка пенсія: чи за рахунок державного бюджету, чи за рахунок єдиного соціального внеску. Водночас пенсійна система – це перерозподіл в макроекономіці, і перерозподілити більше коштів, ніж ми збираємо із платників податків, неможливо. А тому ми як народні депутати маємо чітко встановлювати пріоритети: хто з людей, як ми вважаємо, у цей історичний для України час, повинен мати спеціальні режими нарахування пенсій. Я вже сьогодні казала, що це мають бути ті, які воюють, учасники бойових дій і жінки, які народжують незалежно від того, чи одну, чи дві, чи три дитини народили, чи є багатодітними мамами. Кожна жінка має право користуватися пільгами, тому що вона – берегиня національного багатства, а це насамперед наші люди.

Щодо прокурорських пенсій, хочу пригадати указ Президента від 22 жовтня, яким доручалося Офісу Генеральної прокуратури разом з урядовцями відпрацювати спеціальний режим призначення пенсій прокурорам, і прибрати із спеціального режиму такі спеціальні пенсії.

Якщо хтось ще не знає, спеціальний режим – це дві складові. Перша складова – ці люди не мають пенсійного віку, як усі українці. Ми повинні мати однаковий пенсійний вік, а пільги щодо пенсійного віку повинні бути лише для тих, хто воює, і хто народжує дітей. Водночас на сьогодні передбачено так званий пенсійний вік за вислугу років. Інколи така вислуга досягається за рахунок того, що один рік іде за три роки. Ви знаєте, що законодавство України змінювалося. Спочатку була вислуга 10 років, потім – 20 років, наразі 25 років. Разом з тим такої практики виходу на пенсію за вислугу років у Європі, до якої ми йдемо, немає. Таким чином, нам потрібно привести нашу пенсійну систему до загального пенсійного віку і чітко розуміти, кому ми надаємо пільги з точки зору пенсійного віку.

Друга складова – це індексація. Нагадаю, що народні депутати саме нашої каденції у 2022 році прийняли зміни до статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». З цього року індексація пенсій відбувається відповідно до закону і до Конституції України, раніше це відбувалося на базі постанов Кабінету Міністрів. Тобто щороку 1 березня має відбуватися індексація за формулою, визначеною в законі. Це означає, що немає ризику, що пенсії не будуть індексуватися, а тому прив'язка в спецрежимах до поточного грошового забезпечення є недоцільною. Людині, яка вийшла на пенсію, згідно з чинним законом з 2022 року буде індексована пенсія відповідно

до інфляції і до зростання розміру заробітних плат в Україні. А ось спецрежим прив'язки до поточного грошового забезпечення заважає нам підвищити грошове забезпечення, наприклад, поліцейським, тому що ми не можемо одночасно забезпечити і грошове забезпечення поліцейським, і збільшення пенсій військовим, зокрема тим, які не воюють, а були в мирний час військовослужбовцями. Давайте спочатку зупинимо цю несправедливість стосовно прокурорів, а потім пройдемося по інших кластерах спецпенсій.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Слово надається Саврасову Максиму Віталійовичу, фракція «Європейська солідарність».

**САВРАСОВ М.В.,** *член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Прошу передати слово Володимиру Ар'єву.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка, Володимире Ар'єв.

**АР'ЄВ В.І.** Це цілком правильна пропозиція – нарешті ліквідувати несправедливість у нарахуванні й індексації пенсій і прирівняти касту прокурорів до звичайних громадян. Єдине, на жаль, ми не можемо прийняти закон, який змусив би працювати прокурорів на совість і взагалі навчив би прокурорів совісті. Бо те, що відбулося у Хмельницькій, Черкаській областях, і взагалі вся ця «епідемія» в прокуратурі щодо інвалідності, просто ганьбить цю систему. Найгірше, що ті прокурори, які сьогодні під підозрою з приводу фейкової інвалідності, відмовляються проходити перекомісію. У мене є відповідь Офісу Генерального прокурора, у якій чітко виписано, що вони тричі вимагали від хмельницьких прокурорів пройти перекомісію, і більшість з них, 54 із 73 прокурорів, просто це проігнорували. Ну, ви взагалі вірите, що Хмельницька обласна прокуратура ігноруватиме те, що їм каже Офіс Генерального прокурора? Напевно, в Офісі Генерального прокурора так хотіли змусити їх пройти перекомісію, як ті хотіли на неї поїхати. Але найгірше, що всі вони отримували багатотисячні пенсії, і невідомо, чи ці пенсії були законними.

Допоки ми цього не знаємо, можемо чітко казати, що прокуратура сьогодні є окремою кастою, яку прикривають. А робиться це, щоб вона сто відсотків працювала на Офіс Президента.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Локтіонова Наталія Валентинівна, фракція «Слуга народу».

**ЛОКТІОНОВА Н.В.** Прошу передати слово Галині Третяковій.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка, Галино Миколаївно.

**ТРЕТЯКОВА Г.М.** Колеги, від імені фракції прошу підтримати цей законопроект. Хоча в нас є і правоохоронний, і правовий комітети, які працюють з правоохоронцями, і я розумію, наскільки їм сьогодні морально важко, захищаючи службу там, розуміти, що ми стоїмо перед великими викликами в пенсійній реформі.

Колега Бакумов нагадав мені, що є пенсіонери, яким 35 років, 40 років, 45 років.

Хочу звернутися до залу і одночасно до Конституційного Суду України, який просила б, якщо вони здійснюватимуть судове провадження щодо цього питання, зробити його усним із залученням народних депутатів, які готують поправки стосовно змін у пенсійній реформі. Адже, базуючись саме на статті 22 Конституції України, Конституційний Суд України потім прийматиме рішення, чи накладати, умовно, вето на наші закони, чи ні.

Ми стоїмо перед демографічними викликами, і наші діти не будуть в змозі забезпечити ті популістичні зобов'язання, які робили і попередники, і ми з вами. Тому прошу подумати про те, що в кожного з вас є діти, і якщо ми залишимо нереформовану солідарну систему, змусимо наших дітей або платити підвищені податки, щоб забезпечити ті пенсії, які ми наобіцяли, або постійно, стоячи на колінах, просити кредити, не будучи економічно заможними.

Цей законопроект може стати початком зміни пенсійної реформи щодо спецрежимів. Ми й надалі вноситимемо законопроекти, що виправлятимуть такі спецрежими й стосовно військових. Я вже казала, що там потрібно робити наголос на тих, хто воює, а не лише на військовослужбовцях. Ми стоїмо перед всіма викликами. Просто прошу кожного з вас бути героєм, щоб це реформувати, спілкуватися з представниками засобів масової інформації і робити ці зміни, які є конче необхідними для України і для...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Григорій Миколайович Мамка, і після цього голосуємо. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу.

**МАМКА Г.М.** Шановні колеги, коли з'являються дискусії щодо таких законопроектів, у мене виникає декілька запитань. Як цим прокурорам усе життя не везе. Чому не везе? Зверніть увагу, колишній Генеральний прокурор Венедіктова каже, що закінчила реформу. Приходить Костін, каже, що продовжить реформу. Може хоч хтось відповісти, коли ж закінчиться та реформа для цих прокурорів? Але в законі щодо реформування... Деякі депутати кажуть про якісь комісії. Ні! Це була реформа, переатестація прокурорів. Але, зверніть увагу, ми забули про касту прокурорів САП, яких

виключили законом щодо реформування і переатестацій. У нас є спеціальна каста прокурорів.

З приводу прокуратури. Ми можемо говорити щодо інвалідності, тому що прокуратурі, дійсно, надали потужну підтримку – інваліди II і III груп, яких на сьогодні МОЗ позбавило інвалідності, їх вилікували, але факт залишається фактом, вони й досі працюють, а звичайні громадяни, на жаль, отримують підозри

Коли від монобільшості чути такі гасла: «Давайте все-таки допоможемо!», «Такий закон нічим не допоможе!», «Не треба експериментувати над прокурорами!», необхідно, насамперед, сказати чесно, яким чином ми нараховуємо заробітну плату прокурорам. Прожитковий мінімум для нарахування заробітної плати прокурорам (це окрема каста) набагато менший, ніж суддям чи іншим правоохоронним органам. Після цього говорити про пенсійне забезпечення, але у всіх спеціалізованих органах...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця та підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури» ([№ 12278](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 223.

Рішення не прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення даного законопроекту на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Закон направлено на повторне перше читання.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про скорочення строків підготовки цього законопроекту до повторного першого читання. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

---

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо порядку зупинення дії окремих положень колективного договору» ([№ 12291](#)) та альтернативний до нього законопроект [№ 12291-1](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цих законопроектів до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію розглянути дані законопроекти за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 207.

Рішення прийнято.

До слова запрошується автор першого законопроекту народний депутат Мороз Володимир Вікторович. Після нього виступить як автор альтернативного законопроекту і від комітету Галина Миколаївна Третьякова.

Будь ласка, Володимире Вікторовичу.

**МОРОЗ В.В.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово, дорогі колеги! Маю честь представити вашій увазі законопроект № 12291. Колективний договір, як виписано у профільному законі, є основою для регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин між працівниками та роботодавцями. Це інструмент узгодження їхніх інтересів, який базується на взаємних обов'язках і чинному законодавстві.

Потрібно констатувати, що чинна редакція статті 11 Закону «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» дозволяє роботодавцю в односторонньому порядку зупинити дію окремих положень колективного договору. Така норма створює ризики необґрунтованого порушення взятих зобов'язань, адже рішення приймається без врахування позицій іншої сторони – працівника.

Одностороннє право роботодавця визначити, дія яких саме положень колективного договору зупиняється, може призвести до зловживань і підірвати довіру до колективних угод як інструменту соціального партнерства. У воєнний час, коли працівники і без того перебувають у вразливому стані, такі дії можуть погіршувати їхні умови праці та соціальний захист.

Тому ми в законопроекті пропонуємо вдосконалити цю процедуру, запровадивши обов'язкові консультації з працівниками – стороною колективного договору. Такі консультації мають відбуватися в порядку, визначеному саме договором чи угодою. Це не лише збалансує інтереси сторін, а й поверне процесу його легітимність і прозорість.

Ми не скасовуємо можливість зупинення дії положень колективного договору, адже...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Від авторів і від комітету слово надається Галині Миколаївні Третяковій, до 4 хвилин. Будь ласка, поінформуйте про рішення комітету.

**ТРЕТЯКОВА Г.М.** Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти альтернативний законопроект за основу. Водночас хочу подякувати пану Морозу і депутатській групі «Відновлення України» за порушення цього питання, тому що ця проблема виникла у 2022 році, коли закон про трудові відносини почав діяти в умовах воєнного стану. Сьогодні Велика Палата Верховного Суду ухвалила рішення, що Верховній Раді України потрібно врахувати процедуру, яким чином зупиняється дія колективного договору у воєнний час.

Нагадаю, коли почалося широкомасштабне вторгнення, ми не знали, яким чином поводитися роботодавцю, як зберегти економіку, і надали роботодавцю право зупинити дію колективного договору в односторонньому порядку. Водночас процедура зупинення дії колективного договору в законі не була виписана, а вона, дійсно, має відбуватися на основі консультацій між сторонами.

Наведу як приклад, щоб усі розуміли, великий конфлікт у трудовому колективі АТ «Укрзалізниця», який дійшов до Великої Палати Верховного Суду. Думаю, усім відомо, що АТ «Укрзалізниця» – це, з одного боку, найбільший роботодавець в Україні, а з іншого боку вони під час широкомасштабного вторгнення взяли на себе додаткові функції: перевозили гуманітарні вантажі, військову техніку, надавали евакуаційні поїзди. Ви також знаєте, що колись «Укрзалізниця», зокрема працівники залізничного транспорту входили до складу Збройних Сил України. Так ось у цьому колективі, який завершив 2022 рік з фінансовими результатами – мінус 20 мільярдів гривень, було зупинено дію колективного договору (їхня система подібна до державних службовців), і матеріальна допомога до відпустки, яку у 2022 році отримали всі державні службовці, працівникам «Укрзалізниці» не була нарахована, через зупинку дії колективного договору в частині саме такої матеріальної допомоги.

Нагадаю, держслужба розглядає тринадцяту зарплату, матеріальну допомогу до відпустки як частину заробітної плати. На жаль, «Укрзалізниця» під час усіх реорганізацій, корпоратизацій не змінила підходів до формування основної та додаткової заробітних плат. Власне, це як ми прийняли для держслужби закон (проект [№ 8222](#)), а це лише 156 тисяч осіб. В «Укрзалізниці» працює стільки ж людей, скільки перебуває на державній службі.

«Укрзалізниця» 2023 рік завершила з результатом – плюс 5 мільярдів гривень. Проте зобов'язання щодо виплати заборгованості із заробітної плати перед працівниками – провідниками, механіками, залізничниками виконані не були. До того ж прибуток, який сформувала «Укрзалізниця» у розмірі 30 відсотків, спрямували до державного бюджету, а соціальні зобов'язання виконані не були.

Це надзвичайно велика несправедливість, коли державна служба під час широкомасштабного вторгнення залишає собі привілеї. Народні депутати

України у 2022 році зменшили собі заробітні плати, Президент України не збільшує собі заробітну плату, а вся державна служба у 2022 році збільшила її на понад 20 відсотків. Чи справедливо це по відношенню до тих, хто працює на «Укрзалізниці»? Ні.

Тож комітет ухвалив рішення і пропонує Верховній Раді описувати процедуру зупинки дії договору. Так, підприємства можуть бути в тяжкому становищі, водночас призупиняти дію якихось умов колективного договору можна лише в соціальному діалозі, якого не було. Тому прошу підтримати цей законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, прошу записатися на обговорення цих законопроектів: два – за, два – проти.

Наливайченко Валентин Олександрович, фракція «Батьківщина».

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

**ЦИМБАЛЮК М.М.** Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово, президія, колеги! Насамперед хочу подякувати автору основного законопроекту пану Морозу за порушення такої важливої теми.

На засіданні комітету під час дискусії з цього приводу, ми залучили профспілки, роботодавців і, на нашу думку, враховуючи позицію основного законопроекту, виробили основне, що пропонуємо в альтернативному законопроекті, – припинення дії колективного договору може відбуватися лише за взаємною згодою профспілок, роботодавців і найманого працівника. Так буде правильно. Ми знаємо, яку велику кількість підприємств, і про це говорила голова комітету, релоковано, і вони мають проблеми щодо трудової угоди; підприємства, які опинилися, на жаль, на непідконтрольній або прифронтовій території, і сьогодні існує проблема порушення з боку саме роботодавця прав найманого працівника.

Михайле Яковичу Волинець, хочу подякувати вам і вашій команді, ви все-таки висловили свою позицію, усім іншим профспілкам за конструктив під час засідання комітету. Були дискусії, але, мені видається, щодо альтернативного законопроекту ми знайшли спільну думку.

Колеги, давайте підтримаємо даний законопроект у першому читанні і не затягуватимемо з прийняттям, щоб встигнути, бо це стосується періоду дії воєнного стану.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Богданець Андрій Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**БОГДАНЕЦЬ А.В.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 163, Тернопільська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Галині Третяковій.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Третяковій чи Остапенку? Будь ласка.

**БОГДАНЕЦЬ А.В.** Перепрошую, Остапенку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Остапенко. Будь ласка.

**ОСТАПЕНКО А.Д.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Прошу підтримати альтернативний законопроект, тому що в період воєнного стану ми бачимо, скільки людей переміщується з тимчасово окупованих територій і стає на трудовий фронт, забезпечуючи наші війська тими продуктами, що виготовляють. На жаль, ми хочемо виправити ту ситуацію, в якій опинилися наші працівники, і в призупиненні дії колективних договорів ми повинні відрегулювати всі можливі наслідки, що було допущено в попередньому законі.

Тому хочу звернути увагу, що реалізація такого закону не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету, але забезпечить баланс інтересів між роботодавцем та працівником в період воєнного стану, допоможе уникнути односторонніх рішень щодо призупинення дій колективних договорів, посилить гарантії захисту трудових прав працівників і удосконалив механізм колективних переговорів та збереже соціальний діалог між працівниками і роботодавцями.

Тому прошу підтримати альтернативний законопроект. Урешті-решт, як сказали колеги в парламенті, це вдосконалив систему відносин між роботодавцем та працівником. Прошу підтримати альтернативний законопроект. Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Хлапук Максим Миколайович, фракція «Голос». Будь ласка.

**ХЛАПУК М.М.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Ярославу Руцишину. З трибуни.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ярослав Іванович Руцишин. Будь ласка.

**РУЩИШИН Я.І.** Шановні колеги, законопроект, який ми сьогодні розглядаємо, вказує, наскільки недолугою є система впливу на суспільні відносини через законодавче творення нами, та й не лише нами, а й нормотворцями підзаконних актів. Український народ знайшов з цього вихід. Оскільки ми не настільки розумні, щоб відрегулювати все, він створив горизонталь. Найкращими проявами цієї горизонталі стали майдани, які відбулися в Україні. Отже, ми покинули розбудову нормальної вертикалі в Україні, а вирішували все, у тому числі й за рахунок корупції. Це також горизонталь, яка нам надавала можливість виживати в цих умовах.

Але прийшла війна. А війна – це вертикаль. І тут треба вирішувати все не переговорами, а оперативно: усе на фронт, усе для перемоги. Які під час воєнного стану можуть бути перемовини? З ким взагалі перемовлятися, коли на підприємствах немає робочої сили? Ми своїми, даруйте за такий непарламентський вислів, правовими граблями пхаємося в суспільні відносини на конкретному підприємстві. Я згоден, залізниця – це велике державне підприємство, там можуть бути якісь виключення. Але ми повинні думати про кожен бізнес, який існує в Україні. Ці суспільні відносини на підприємстві повинні регулюватися місцевою культурою, релігією, довірою одне до одного. Сьогодні роботодавець готовий носити на руках кожного працівника, щоб він у нього працював. Навіщо створювати ще одні бюрократичні процедури під час воєнного стану. Цього робити не можна. Після – згоден.

Прошу не підтримувати.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Герасимов Артур Володимирович, фракція «Європейська солідарність».

**ГЕРАСИМОВ А.В.** Прошу передати слово Ірині Никорак.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Пані Ірино Никорак, будь ласка.

**НИКОРАК І.П.,** *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановні колеги! Війна принесла серйозні виклики для ринку праці: роботодавців та працівників, і система, власне, змушена адаптуватися до нової реальності, де робочі місця зникають через бойові дії, бізнеси закриваються або релокуються, а мільйони громадян змушені шукати роботу в інших регіонах та за кордоном.

Запровадження змін до трудового законодавства, зокрема, можливість призупинення дії трудових та колективних договорів, спрощені механізми звільнення та гнучкий графік роботи, – усе це допомагає виживати, але водночас створює ризики для захисту прав працівників. Сьогодні на ринку праці спостерігається певний дисбаланс: в одних сферах бракує фахівців, тоді як

в інших спостерігається їх перенасичення. Тож ми як народні депутати України маємо зосередитися на питаннях посилення соціального захисту працівників, гарантії безпечних умов праці для тих, хто працює у небезпечних зонах, розробці програми реінтеграції для тих, хто виїхав, але хоче повертатися і працювати в Україні. І це ключові виклики, над якими ми повинні працювати.

Ми будемо підтримувати альтернативний законопроект.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цих...

Мамка Григорій Миколайович. Будь ласка, 1 хвилина, і після цього голосуємо.

**МАМКА Г.М.** Шановні колеги, минуло не так багато часу, як ми в цьому залі обговорювали новий вид колективного договору, яким він повинен бути, на яких підставах можливо чи неможливо звільнити співробітника, які порушення режимів роботи, правил виховання тощо. Нам у цьому залі так його презентували. Але як показує досвід: не лізьте до бізнесу і він працюватиме та розвиватиметься. Чим більше ми влазимо і дозволяємо виявляти...

Цим законопроектом ми дозволяємо за спільною угодою зупинити дію деяких пунктів колективного договору на час воєнного стану. Ну, якщо за згодою, то вони самі з собою домовляться. Чому ми законом це вносимо?

Шановні колеги, давайте не влазити в бізнес і в ті відносини, які є. Існує багато прав, де...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих положень колективного договору» ([№ 12291-1](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Дякую.

Прошу показати по фракціях і групах.

Наступне питання... Шановні колеги, перепрошую, є ще пропозиція комітету не скорочувати, а продовжити наполовину строки подачі пропозицій і поправок, тому я також мушу поставити цю пропозицію на голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про продовження наполовину строків подачі пропозицій і поправок. Прошу голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кіберзахисту державних інформаційних ресурсів, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури» ([№ 11290](#)).

Ми домовлялися, що буде два виступи по 2 хвилини від фракції «Європейська солідарність» і поправки народної депутатки Сірко. Не буде. Дякую.

Тоді переходимо до поправок Сірко. Називайте номер поправки.

**СІРКО Ю.Л.** Прошу надати 5 хвилин для виступу, і я передам слово колегам.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Замість ваших поправок – 5 хвилин.

Сірко. Будь ласка.

**СІРКО Ю.Л.** Шановні колеги, ми знову розглядаємо в залі засідань Верховної Ради України один і той самий законопроект уже третій чи четвертий раз. Мабуть, щось не так із законопроектом, якщо він все-таки не проходить.

Повторюю, що казала минулого разу. Законопроект про кібербезпеку, безумовно, потрібний. Дійсно, треба імплементувати директиви Європейського Союзу, гармонізувати наше законодавство. Але є базова проблема щодо цього законопроекту: назва в нього одна, мета одна, а суть інша. Тому, власне, навіть після повторного другого читання він залишився в тій формі, в якій, власне, і автори пропонують концептуально збільшити повноваження Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, надати їй необмежені повноваження щодо формування та реалізації політики, що в принципі заборонено законодавством. Також додають функцію контролю. Тобто Держспецзв'язок тепер сам собі писатиме нормативні акти, реалізовуватиме їх, а також контролюватиме їхню реалізацію. Тобто такий у нас три в одному орган усіх органів.

Нагадаю, що Держспецзв'язок – це орган, якому було виділено за останні два чи три роки бюджет, що перевищує бюджети абсолютно всіх відомств, інколи навіть перевищує бюджет Міністерства оборони, тобто бюджет розміром, здається, 50 чи 60 мільярдів гривень. За всієї поваги, дійсно, цей орган потрібний, дійсно, кібербезпека повинна бути в країні, це повинен бути пріоритет номер один, але він точно не може замінити всі інші органи.

Отже, є ще другий великий блок питань до цього законопроекту. Цей законопроект фактично покриває не лише державні підприємства і державний сектор, а й регулює і значно ускладнює роботу приватного сектору. Тобто дія цього законопроекту буде значно розширена, і приватний сектор фактично потрапляє під регулювання цього законопроекту, хоча базова ідея – забезпечити кібербезпеку в державному секторі на державних підприємствах.

Третій великий блок, який є проблемним, це те, що, власне, цей законопроект також «налазить» на всі військові, якщо так можна сказати, реєстри, на всі військові ІТ-продукти, які повинні, по ідеї, регулюватися, забезпечуватися Міністерством оборони. Тобто на сьогодні навіть програми НАТО, членом якого ми намагаємося стати, підпадатимуть під регулювання цього законопроекту і, власне, Держспецзв'язок вирішуватиме, які програми НАТО нам підходять, а які не підходять, і намагатиметься їх регулювати і сертифікувати. Це абсолютно неправильний підхід, і військовий сектор повинен бути виведений з-під дії цього законопроекту.

Хочу нагадати, Держспецзв'язок існує багато років. Інші органи, що займаються кібербезпекою, у тому числі й кіберполіція, засновані і існують в Україні багато років. І це не заважає російським хакерам красти дані українців. У грудні були зламані всі реєстри, викрадені персональні дані всіх українців, а декілька днів тому вкрали всі дані «Укрзалізниці». І це не лише дані фізичних осіб, які купують квитки, це й дані пересування потягів, які ворогу і потрібні. Вони хочуть бачити не лише персональні дані українців, а й те, як пересувається армія, як побудовані логістичні ланцюги.

Скажіть, будь ласка, чим займаються всі ті органи, які ми утримуємо багато років? Це сотні тисяч людей, які не можуть забезпечити захист персональних даних наших громадян, а також армії. Так ось у мене питання, чи з прийняттям цього законопроекту ці органи отримають більше бюджету і повноважень, чи в стані вони це...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую, Юліє Леонідівно.

Шановні колеги, хтось ще бажає поставити на голосування для врахування свої поправки, які були відхилені? Ніхто з суб'єктів законодавчої ініціативи не має бажає.

Тому, шановні колеги, розглядати поправки на підтвердження і приймати рішення щодо цього законопроекту ми будемо після продовження нашого засідання.

Отже, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за плідну роботу. Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

В єдності наша сила! Слава Україні!